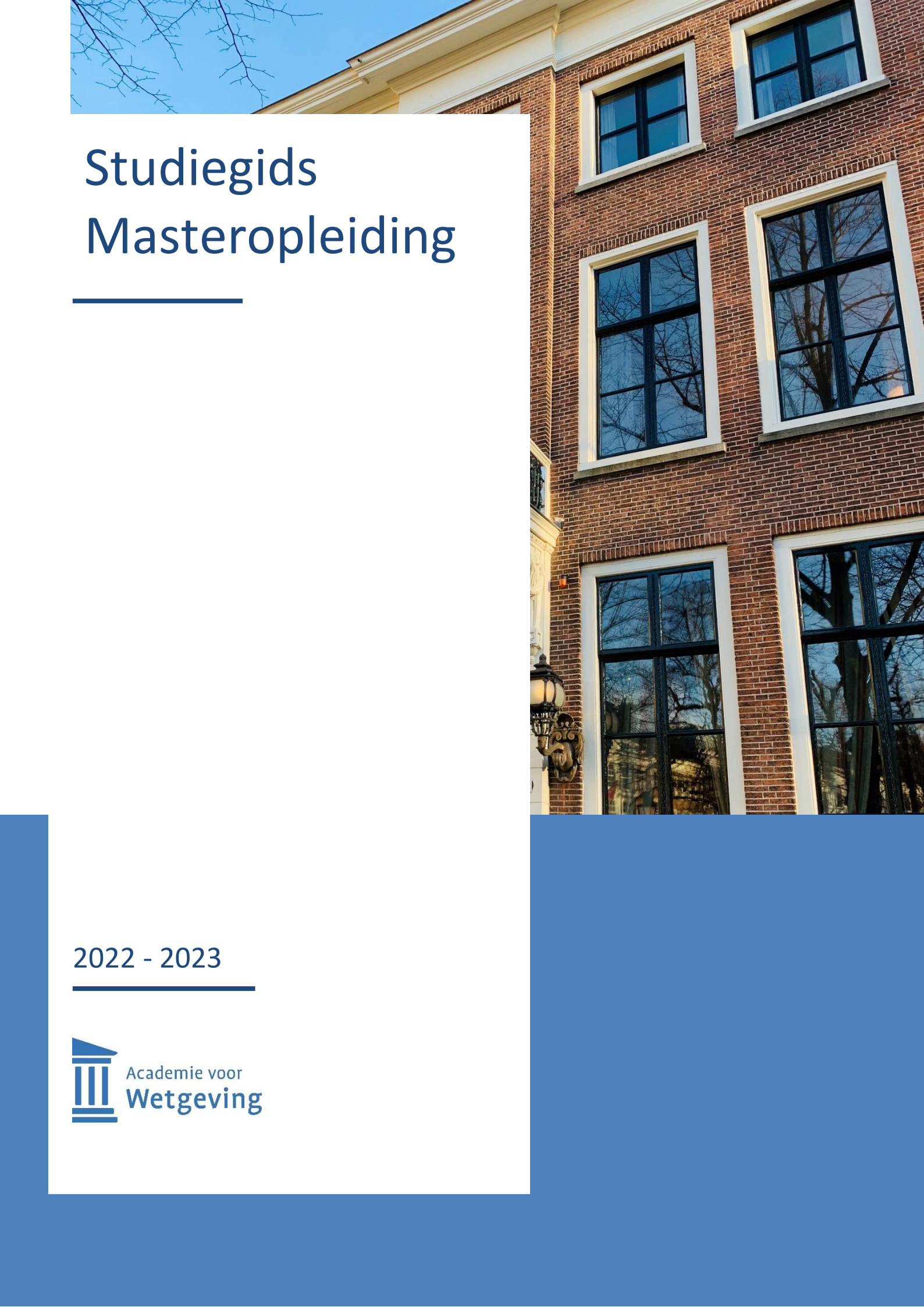

Studiegids Masteropleiding

2022 - 2023

Academie voor
Wetgeving

Inhoudsopgave

De Academie voor Wetgeving.....	4
De opleiding tot wetgevingsjurist	4
Doel van de opleiding	4
Studiepunten en studie-uren	5
Het curriculum	5
Keuzeruimte	6
Stages	6
Onderwijsvormen	7
Het portaal	8
Evaluaties en feedback	8
Collegevrije perioden 2022/2023	9
De organisatie van de Academie voor Wetgeving	9
De patroon	11
Vertrouwenspersoon	11
Externe contacten	12
Rector	12
Programmamanagers	12
Onderwijscoördinatie	12
Bedrijfsvoering	13
Docenten, betrokken bij de opleiding	14
Groep 22, jaar 1	17
Modules in de opleiding tot wetgevingsjurist, groep 22:	17
Eerste Semester (let op datum en tijden kunnen nog wijzigen)	18
1. Werken als wetgevingsjurist	18
2. Staatsrecht	20
3. Politiek en bestuur	22
4. Presenteren	24
5. Intervisie	25
Tweede Semester (let op datum en tijden kunnen nog wijzigen)	26
1. Kwaliteit van wetgeving	26
3. Rechtseconomie: aanbevelingen voor de wetgever	30
4. Europees recht 1	32
5. De rechter in de democratische rechtsstaat	34
6. Internationaal werkbezoek	36

7. Betogend schrijven voor juristen in een beleidsomgeving.....	37
8. Schriftelijk adviseren.....	38
9. Adviseren	39
10. Onderhandelen	40
GROEP 21, jaar 2.....	41
Modules in de opleiding tot wetgevingsjurist, groep 21	41
1. Rechtshandhaving en sanctionering	42
2. Europees recht 2	44
3. Grondrechten en Mensenrechten	46
4. Intervisie.....	48
Vierde semester (let op datum en tijden kunnen nog wijzigen).....	49
1. Terug naar de wetgevingspraktijk.....	49
2. Vergelijkend staatsrecht	51
3. Rechtseconomie: aanbevelingen voor de wetgever.....	53
4. Internationaal werkbezoek	55
5. Intervisie.....	56
6. Eindopdracht.....	57
Keuzeruimte	58

De Academie voor Wetgeving

De opleiding tot wetgevingsjurist

De Academie voor Wetgeving is in 2001 opgericht voor de werving, selectie en opleiding van recent afgestudeerde juristen. De geselecteerde trainees gaan werken in een juridische functie bij de Rijksoverheid. Dat kan zijn bij een ministerie, de Raad van State of de Tweede Kamer. Op hun werkplek houden de trainees zich onder andere bezig met het opstellen en/of beoordelen van voorgenomen regelgeving.

De opleiding tot wetgevingsjurist is een duale postinitiële masteropleiding. ‘Duaal’ betekent dat de trainees hun opleiding combineren met werk. ‘Postinitieel’ betekent dat de trainees een universitaire studie rechten op masterniveau afgerond moeten hebben en gerechtigd moeten zijn tot het voeren van de titel LL.M./ meester in de rechten (mr.).

De opleiding tot wetgevingsjurist is door de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) geaccrediteerd als master in het Wetenschappelijk Onderwijs (WO). Trainees die de opleiding met goed gevolg afronden, krijgen de graad *Master in Legislation* (LL.M.leg).

Doel van de opleiding

Tijdens de opleiding worden de trainees voorbereid op een loopbaan als wetgevingsjurist. De opleiding heeft als doel om trainees de kennis, vaardigheden en attitude bij te brengen die iedere wetgevingsjurist vroeger of later nodig heeft. Daarbij is het essentieel dat de trainees zich bewust zijn van de rol die zij als wetgevingsjurist hebben binnen de Rijksoverheid en van de verantwoordelijkheden die daarbij horen, en dat zij daar ook kritisch op kunnen reflecteren. Aldus heeft de opleiding een bredere doelstelling dan het enkel opleiden van trainees voor de dagelijkse werkzaamheden op de specifieke werkplek waar zij op dat moment zijn geplaatst. Het is dan ook goed mogelijk dat een onderdeel van het onderwijs niet naadloos aansluit bij de actuele werkzaamheden van een trainee, maar dat de kennis, vaardigheden, of attitude die hiermee worden verkregen wel essentieel zijn voor het functioneren als succesvol wetgevingsjurist in de toekomst.

Het competentieprofiel

Om te bepalen welke kennis, vaardigheden en attitudes een wetgevingsjurist zich eigen moet maken, is een competentieprofiel opgesteld. Het competentieprofiel is de verzameling kerncompetenties van een wetgevingsjurist en geeft een beeld van de functie. Het competentieprofiel bepaalt ook de eindtermen van de opleiding: wie de gehele opleiding gevolgd heeft, moet zich de in het profiel weergegeven competenties eigen hebben gemaakt. Dat wordt beoordeeld door de toetsing van individuele modules en de eindopdracht.

Het competentieprofiel van de wetgevingsjurist is weergegeven in Tabel 1 hierna. Zoals de tabel laat zien, is in het competentieprofiel een onderscheid gemaakt tussen intern en extern functioneren. Intern functioneren heeft betrekking op situaties waarin men zelfstandig werkt, dan wel met directe collega's, begeleiders en leidinggevenden van de eigen afdeling samenwerkt. Extern functioneren heeft betrekking op de situatie waarin men in overleg is met ambtenaren van een andere afdeling of een andere organisatie. De 'interne' situatie is meer juridisch gekleurd (de wetgevingsjurist), terwijl in de 'externe' situatie een bredere roloppvatting speelt (de ambtenaar).

Tabel 1: het competentieprofiel van de wetgevingsjurist

Situatie \ Competentie	Intern	Extern
Omgevingsbewustzijn	Gevoelig zijn voor het beleid ten aanzien van wetgeving binnen de eigen organisatie en de kansen en risico's van een voorstel kunnen inschatten	Gevoelig zijn voor maatschappelijke en politieke ontwikkelingen en de kansen en risico's van een voorstel vanuit de politiek of uitvoeringsinstanties kunnen inschatten
Probleemanalytisch vermogen	Onderkennen van juridisch relevante aspecten van een onderwerp, verbanden en achtergronden zien en conclusies trekken	Ontvankelijk zijn voor beleidsmatige en politieke aspecten van een onderwerp en deze in onderling verband zien
Juridische professionaliteit	Gedegen kennis van internationaal, Europees, staats- en bestuursrecht en van de theorie en praktijk van wetgeving kunnen toepassen	Kennis van de rechtsgebieden waarmee de eigen organisatie in aanraking komt, kunnen toepassen
Samenwerkingsgerichtheid	Bereid en in staat zijn samen met anderen te werken aan een gemeenschappelijk doel en daarbij tijdig een eigen inbreng hebben	Bereid en in staat zijn samen met anderen te werken aan een gemeenschappelijk doel, ook wanneer dit doel niet het eigen juridische belang is
Resultaatgerichtheid	Doelen stellen, initiatief nemen en afspraken nakomen	Procesmatig en systematisch te werk gaan om resultaten te behalen
Oordeelsbekwaamheid	Denken in alternatieven, deze tegen elkaar afwegen en tot een juridisch verdedigbare slotsom komen	Bijdragen aan het nemen van beslissingen door het uitspreken van duidelijke meningen en het maken van heldere keuzes
Uitdrukkingsvaardigheid	Duidelijke en wetgevingstechnisch correcte teksten voor regelingen, toelichtingen en nota's schrijven en mondeling presenteren	Mondeling en schriftelijk communiceren op een wijze die niet-juristen overtuigt en de relatie goed houdt

Studiepunten en studie-uren

Als geaccrediteerde masteropleiding beslaat de opleiding tot wetgevingsjurist minimaal 60 studiepunten. Deze studiepunten, of ECs, worden vastgesteld volgens het Europees Systeem voor de overdracht en de accumulatie van studiebelastingpunten (in het Engels: *European Credit Transfer System*). Eén EC staat voor 28 studie-uren, bestaande uit contacturen en uren voor zelfstudie. Contacturen zijn de uren dat de trainee verplicht op de academie is voor onderwijsbijeenkomsten. Tentamens die op de academie moeten worden gemaakt, worden ook aangemerkt als contacturen. Zelfstudie-uren betreffen de uren waarin trainees zelfstandig werken aan de opleiding, bijvoorbeeld voor het voorbereiden van bijeenkomsten en tentamens of het maken een opdracht ter voorbereiding of afsluiting van een module. Begeleiding door de patroon of begeleider op de werkplek kan ook onder de zelfstudie-uren vallen.

Het curriculum

De opleiding duurt twee jaar. Het eerste jaar is erop gericht de trainees de essentiële kennis en vaardigheden te verschaffen die zij moeten beheersen om direct goed te kunnen functioneren als wetgevingsjurist, bijvoorbeeld op het gebied van wetgevingstechniek en -procedures. Het tweede jaar biedt verdieping en verbreding. In dit

jaar wordt veel aandacht besteed aan de juridische en maatschappelijke context waarin het recht functioneert. Daarnaast wordt een belangrijk deel van het tweede jaar ingevuld door de eindopdracht, waarin de trainees een van hun eigen dossiers grondig analyseren en hierop kritisch reflecteren.

De opleiding is verdeeld in modules, die zijn gegroepeerd in vier clusters. Tabel 2 hieronder geeft per cluster weer welke modules worden aangeboden.

Tabel 2: het curriculum

	<i>Cluster Wetgeving</i>	<i>Cluster Context van wetgeving</i>	<i>Cluster Staat- en bestuursrecht</i>	<i>Cluster Europees en internationaal recht</i>	<i>Cluster vaardigheden</i>
Jaar 1	<i>Werken als wetgevingsjurist</i> <i>Kwaliteit van Wetgeving</i> <i>De rechter in de democratische rechtsstaat</i>	<i>Politiek en bestuur</i> <i>Rechtseconomie</i> <i>Vergelijkend staatsrecht</i>	<i>Staatsrecht</i> <i>Algemeen Bestuursrecht voor Wetgevers</i>	<i>Europees Recht 1</i> <i>Europese driedaagse</i> <i>Internationaal werkbezoek</i>	<i>Betogend schrijven</i> <i>Schriftelijk adviseren</i> <i>Presenteren</i> <i>Adviseren</i>
Jaar 2	<i>Terug naar de wetgevingspraktijk</i>	<i>Recht vanuit sociaal-wetenschappelijk gezichtspunt</i>	<i>Rechtshandhaving en sanctionering</i>	<i>Europees Recht 2</i> <i>Grondrechten en mensenrechten</i>	<i>Onderhandelen</i> <i>Stages (Tweede Kamer en overig)</i>
Keuze	<i>Keuzeruimte</i>				
	<i>Eindopdracht</i>				

Keuzeruimte

Naast de verplichte modules, is er in het opleidingsprogramma ook (tenminste) 4 EC aan keuzeruimte. De keuzeruimte biedt trainees de mogelijkheid om hun opleiding optimaal af te stemmen op hun eigen wensen en behoeften. Een aantal van de keuzemodules is afkomstig uit het programma met cursussen die de academie aan alle juristen binnen de Rijksoverheid aanbiedt. Ervaren wetgevingsjuristen of overheidsjuristen nemen daarom ook deel aan deze keuzemodules. Verderop in deze studiegids wordt nadere uitleg gegeven over de keuzeruimte, welke modules als keuzemodule kunnen worden gevolgd en hoe de toetsing van de keuzemodules plaatsvindt.

Stages

Gedurende de opleiding volgen de trainees tot wetgevingsjurist één stage bij Bureau Wetgeving en één stage van minimaal één maand elders. Deze laatste stage is bedoeld om de trainees kennis te laten maken met een andere afdeling of organisatie binnen de (Rijks)overheid. Voor deze stage kunnen de studenten een stageplek kiezen uit een lijst met stageplekken die de programmamanager aan het begin van het jaar vaststelt. De lijst met stageplekken is zeer divers. Zo kun je stage lopen bij diverse bestuursorganen, toezichthouders en uitvoeringsinstanties, maar ook bijvoorbeeld bij de Raad van State, de rechterlijke macht, en gemeenten. Bij het uitzoeken van een stageplek is belangrijk dat je je afvraagt wat je wilt leren, welke ervaring je wilt opdoen, en hoe dat bijdraagt aan jouw functioneren als wetgevings- of overheidsjurist. De stage moet daadwerkelijk iets

toevoegen aan de kennis en ervaring die je op jouw eigen werkplek opdoet en moet in die zin dus complementair zijn aan de werkzaamheden op jouw werkplek.

De stage is een belangrijk onderdeel van de opleiding. We verwachten dan ook dat in beginsel iedere trainee stage loopt. Mocht een trainee vanwege bijzondere omstandigheden (bijv. langdurige ziekte) niet in de gelegenheid zijn om stage te lopen dan kan deze bij uitzondering worden vervangen door het volgen van extra keuzevakken. Om daarin te voorzien is de stage ondergebracht in de keuzeruimte van het curriculum.

In semester 1 beleggen we een stagebijeenkomst waarin we nadere uitleg geven over de stage en enkele interessante stageplekken onder de aandacht brengen. Ook in de Stagehandleiding vind je meer informatie over de stage.

Onderwijsvormen

Werkcolleges

Veel van het onderwijs aan de academie wordt gegeven in de vorm van interactieve werkcolleges. In het eerste jaar worden de werkcolleges vooral gebruikt voor kennisoverdracht. Daarbij wordt ervan uitgegaan dat de trainees tijdens hun rechtenstudie al een basisniveau aan juridische kennis hebben verkregen, zodat in het onderwijs aan de academie direct de verdieping kan worden gezocht en datgene kan worden gedoceerd wat eigen is aan en belangrijk is voor het werken binnen de overheid. Als basiskennis van bepaalde rechtsgebieden (zoals staats- en bestuursrecht, en Europees recht) is weggezaakt, verwachten we dat de trainees deze kennis zelfstandig buiten de werkcolleges opfrissen. In het tweede jaar hebben de trainees meer ervaring. Daarom worden de trainees geacht tijdens de werkcolleges complexere materie te bevatten en zich zelfstandiger kennis eigen te maken. De trainees worden tijdens werkcolleges ook nadrukkelijk gevraagd eigen werk en ervaringen in te brengen en kritisch te reflecteren op hun werk en de (ambtelijke en maatschappelijke) werkelijkheid waarin zij functioneren.

Vaardigheidstrainingen

Naast de werkcolleges worden er vaardigheidstrainingen aangeboden. Het aanleren van kennis omtrent het werk van een wetgevingsjurist kan immers niet los worden gezien van het vergroten en verbeteren van de vaardigheden om die kennis in de praktijk te benutten. Tijdens de trainingen oefenen de trainees in kleine groepen met verschillende schriftelijke en mondelinge vaardigheden, zoals (schriftelijk) adviseren en onderhandelen. Daarbij verwachten we een actieve en constructieve deelname, waarbij iedere trainee reflecteert op zijn/haar eigen werk en dat van anderen.

Intervisie

Iedere trainee neemt deel aan intervisie. Dat gebeurt in een groep van gelijken, waarbij in een gezamenlijk afgesproken structuur gereflecteerd wordt op persoonlijke en/of werk gerelateerde uitdagingen. Het doel van de intervisie is om tot inzichten en oplossingen te komen die benut kunnen worden op het werk. In het bijzonder wordt tijdens de intervisie aandacht besteed aan het belang van een goede *work-life balance* en de zorg voor mentale gezondheid.

Eindopdracht

De opleiding wordt afgesloten met een Eindopdracht: een 'meesterproef' waarmee de trainees laten zien dat zij zich hebben ontwikkeld tot volwaardig wetgevingsjurist. Om deze meesterproef met een goed cijfer te kunnen afronden, wordt van de trainees een brede en diepgaande kennis en kunde verwacht. In het najaar van het tweede jaar (semester 3) beleggen we een bijeenkomst waarin we meer uitleg geven over (de procedure

rondom) de eindopdracht. In het bijzonder geven we dan informatie over de criteria op basis waarvan de eindopdracht wordt getoetst, de begeleiding die je ontvangt en de (tussentijdse) deadlines.

Toetsing

Het onderwijs aan de academie kan – afhankelijk de leerdoelen en inrichting van een module – worden getoetst door middel van een (mondeling of schriftelijk) tentamen, een schriftelijke opdracht, een mondelinge presentatie, of actieve participatie (bijvoorbeeld aan werkbezoeken of vaardigheidstrainingen). Verderop in deze studiegids wordt per module aangegeven op welke wijze deze wordt getoetst. Bij sommige modules worden oefentoetsen ter beschikking gesteld, maar dit kan niet in alle gevallen worden verzekerd.

Bij de beoordeling van de tentamens en opdrachten wordt in ieder geval gekeken naar (juridische) kwaliteit van de analyse, de opbouw van de argumentatie, het correct gebruik van voorgeschreven bronnen, en de schrijfvaardigheid. Voor een aantal tentamens gelden aanvullende beoordelingscriteria die steeds vooraf worden meegedeeld.

Trainees kunnen hun beoordeelde werk en de eventueel daarbij door de docent gegeven opmerkingen inzien. Zij ontvangen modelantwoorden van het tentamen of de opdracht, of er wordt een nabespreking georganiseerd. In sommige gevallen is aanwezigheid bij de nabespreking verplicht.

Het portaal

Alle trainees hebben toegang tot het online portaal *MijnAcademie*. Bij aanvang van het collegejaar ontvangt iedere een e-mail met instructies om het portaal te activeren.

In het portaal hebben trainees een actueel overzicht van de modules waarvoor zij staan ingeschreven en alle bijbehorende informatie, zoals de geplande bijeenkomsten, de syllabus, de PowerPoint sheets, hun cijfers en evaluaties. Ook hebben zij via het portaal toegang tot de studiegids, het Onderwijs- en Examenreglement (OER) en de verslagen van overleggen van de studentenvertegenwoordiging. Wanneer een bijeenkomst digitaal worden aangeboden, is de link naar de bijeenkomst in *MijnAcademie* te vinden.

Evaluaties en feedback

De opleiding tot wetgevingsjurist is een hoogwaardige masteropleiding. We werken voortdurend aan de kwaliteit van de opleiding, mede aan de hand van de evaluaties en feedback van de trainees. Na afloop van iedere module worden de trainees gevraagd om de module, de literatuur en de toets te evalueren. Het is van belang dat de trainees de betreffende evaluatieformulieren serieus invullen en constructieve feedback geven, zodat wij aan de hand van de evaluatieresultaten het opleidingsprogramma verder kunnen verbeteren.

In aanvulling op de evaluaties kunnen vragen en opmerkingen met betrekking tot de opleiding in het overleg van de studentenvertegenwoordiging aan de orde worden gesteld. Tijdens dit maandelijks overleg spreken vier trainees (één vertegenwoordiger van elke groep trainees wetgevingsjuristen en overheidsjuristen) met de programmamanager en de opleidingscoördinatoren over de actuele gang van zaken tijdens de opleiding. Verderop in deze studiegids wordt nadere informatie gegeven over de taken en bevoegdheden van de studentenvertegenwoordiging.

Aan het eind van het eerste opleidingsjaar vinden individuele gesprekken met de trainees plaats, waarin zij vrij (zonder verslaglegging) met de rector en de programmamanager kunnen spreken over hun ervaring met de opleiding, en de combinatie van de opleiding en het werk.

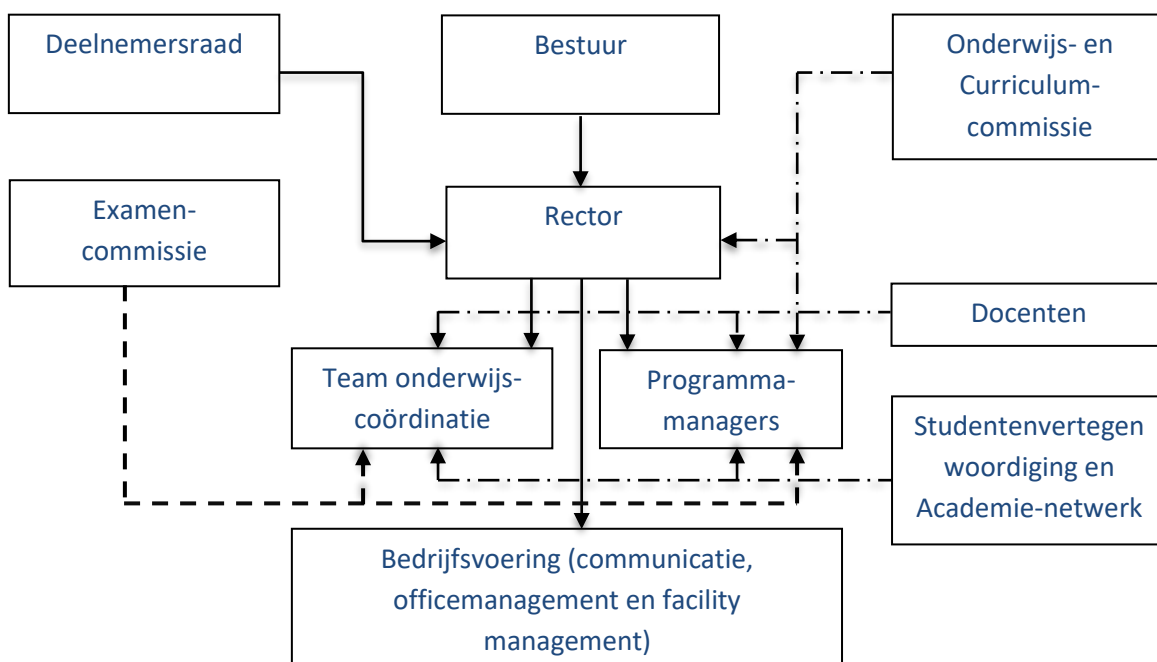
Collegevrije perioden 2022/2023

Herfstvakantie:	22 oktober t/m 30 oktober 2022
Kerstvakantie:	24 december 2022 t/m 8 januari 2023
Voorjaarsvakantie:	25 februari t/m 5 maart 2022
Pasen:	9 en 10 april 2023
Koningsdag:	27 april 2023
Meivakantie:	29 april t/m 7 mei 2023
Hemelvaartsdag:	18 mei 2023
Pinksteren:	28 en 29 mei 2023
Zomervakantie:	8 juli t/m 20 augustus 2023

Bij het opnemen van vakantie en verlofuren dien je rekening te houden met de verplichte aanwezigheid bij de colleges en overige opleidingsactiviteiten van de Academies. Let op: als er op een bepaalde dag of in een bepaalde week geen colleges e.d. zijn gepland, betekent dit niet dat dit ook niet meer zal gebeuren. Het komt voor dat colleges e.d. verzet moeten worden, dit zal dan gebeuren naar een ander tijdstip in de collegeperiode.

De organisatie van de Academie voor Wetgeving

De Academie voor Wetgeving is samen met haar 'zusteracademie', de Academie voor Overheidsjuristen, ondergebracht in één organisatie. De onderstaande afbeelding geeft de organisatiestructuur van de Academies weer.

De staf

Aan het hoofd van de opleiding staat de rector: prof. Pauline Schuyt. Zij geeft als directeur van de academie leiding aan de staf. De staf bestaat uit de programmamanagers, het team onderwijscoördinatie en de bedrijfsvoering. De programmamanagers dragen zorg voor de inhoudelijke kwaliteit van de opleidingen. Het team onderwijscoördinatie verzorgt de organisatie van de opleidingen en cursussen die worden aangeboden. De communicatiemedewerker is verantwoordelijk voor de communicatie over de academie en de werving van nieuwe trainees. De coördinator officemanagement, de managementondersteuner en de facility managers zorgen voor de organisatorische, secretariële en facilitaire ondersteuning van de opleiding en overige academieaangelegenheden.

Bestuurlijke en adviesorganen

Er zijn verschillende bestuurlijke en adviesorganen die toezicht houden op (de uitvoering van) het beleid van de academie en die de academie over verschillende aspecten van de opleiding adviseren.

Het bestuur van de academie is belast met het besturen van de academie in brede zin, waaronder het vaststellen van het opleidingsprogramma. Het bestuur bestaat uit mr. Ralph Pans, staatsraad in de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (voorzitter), prof. mr. Ymre Schuurmans, wetenschappelijk directeur en hoogleraar Staats en bestuursrecht aan de Universiteit Leiden, en mr. Frank de Grave, staatsraad in de Afdeling Advisering van de Raad van State. De directeur Wetgeving en Juridische Zaken van het ministerie van Justitie en Veiligheid, mr. Ellen Kiersch, neemt namens de minister deel aan de beraadslagingen van het bestuur. De voorzitter van de Onderwijs- en Curriculumcommissie is adviserend lid van het bestuur.

De Onderwijs- en Curriculumcommissie adviseert de rector, de programmamanagers en de opleidingscoördinatoren over de opleidingen, waaronder de inhoud van de modules en de opbouw van het opleidingsprogramma. De voorzitter van de Onderwijs- en Curriculumcommissie is prof. mr. Frank van Ommeren, hoogleraar Staats- en bestuursrecht aan de Vrije Universiteit Amsterdam.

De Deelnemersraad adviseert over alle aangelegenheden van de academie. De Deelnemersraad bestaat uit de directeurs Wetgeving en Juridische Zaken van de ministeries en de griffier van de Tweede Kamer. De voorzitter van de raad is de directeur Wetgeving en Juridische Zaken van het Ministerie van Justitie en Veiligheid, mr. Ellen Kiersch.

De examencommissie

De examencommissie heeft binnen de academie verschillende functies die zijn neergelegd in artikel 4.2. van het Onderwijs en Examenreglement (OER). De examencommissie stelt bijvoorbeeld vast of een trainee voldoet aan de eindkwalificaties van de opleiding, zoals die zijn vastgesteld in OER. Concreet betekent dit dat de examencommissie waarborgt dat iedere trainee alle modules van de opleiding met een voldoende heeft afgerond.

Een andere belangrijke functie van de examencommissie is het waarborgen van de kwaliteit van tentamens en examens. Dit doet de examencommissie bijvoorbeeld door deskundige examinatoren aan te wijzen, het toetsbeleid van de academies vast te stellen, en door checklists vast te stellen aan de hand waarvan de toetscommissie (die daartoe is aangewezen door de examencommissie) de toetstechnische en inhoudelijke kwaliteit van toetsen controleert.

Wanneer een trainee bezwaren heeft tegen een toetsuitslag en hierover geen overeenstemming bereikt met de examinerator, kan hij of zij die bezwaren voorleggen aan de examencommissie, die hierover overeenkomstig de OER beslist. Daarbij moet worden benadrukt dat de examencommissie in de fase ná de toetsafname beperkte bevoegdheden heeft. Het is aan de examinerator om de uitslag van een toets vast te stellen. De examencommissie toetst deze afweging slechts marginaal, waarbij de vraag wordt gesteld of de examinerator in redelijkheid tot zijn beslissing heeft kunnen komen. De examencommissie kan alleen ingrijpen als de examinerator bij de beoordeling evident onjuiste maatstaven heeft aangelegd.

Ten slotte beslist de examencommissie overeenkomstig artikel 6.5. van de OER op verzoeken tot vrijstelling van een module. Een belangrijk uitgangspunt hierbij is dat de academie ervan uitgaat dat een trainee aan alle verplichte onderdelen van de opleiding meedoet, ook als hij of zij in de bachelor- of masteropleiding bepaalde

onderdelen al heeft gevolgd. Het hebben van een master Staats- en bestuursrecht ontslaat de trainee aldus niet van de verplichting om de module Staatsrecht te volgen.

De examencommissie bestaat uit de volgende leden:

- prof. mr. M.J. Jacobs, voorzitter
- mr. A.H.A. Mohammad, extern lid
- drs. E. Smeitz-Cohen, secretaris
- dr. M. Cupido, adviserend lid
- dr. N.A. Florijn, adviserend lid

Studentenvertegenwoordiging en Academienetwerk

De studentenvertegenwoordiging bestaat uit vier vertegenwoordigers van de trainees. De taken en bevoegdheden van de studentenvertegenwoordiging zijn neergelegd in artikel 9.1 van de OER. Overeenkomstig deze bepaling wordt de studentenvertegenwoordiging maandelijks door de programmamanager en opleidingscoördinator geïnformeerd over relevante zaken en ontwikkelingen betreffende de opleiding. Hierover kan de studentenvertegenwoordiging ook vragen stellen. Daarnaast kan de studentenvertegenwoordiging advies uitbrengen over voorgenomen beslissingen met betrekking tot de opleiding en de wijziging van de OER.

Het Academienetwerk bestaat uit overheidsjuristen en wetgevingsjuristen die adviseren over cursussen in open inschrijving. Zij houden de academie op de hoogte van de wensen en ideeën die binnen hun organisatie leven en geven feedback over de uitgevoerde cursussen.

De patroon

Op zijn of haar werkplek worden de trainees begeleid door een patroon (dit is niet je leidinggevende). De patroon begeleidt de trainees op inhoudelijk en persoonlijk vlak. Hij of zij maakt je thuis in de werkzaamheden en introduceert je op jouw werkplek. In het bijzonder tijdens de Covid-19 pandemie en de beperkingen die daaruit voortkomen, heeft de patroon ook aandacht voor de persoonlijke ontwikkeling van de trainees. Het kan per werkplek verschillen wie de rol van patroon vervult. Dit kan een directe collega zijn, maar ook juist iemand die iets verderaf staat. Het kan ook zijn dat een trainee een begeleider heeft die meer werkinhoudelijk gericht is en dat er iemand anders meer op het persoonlijke vlak zaken met de trainee bespreekt.

Regelmatig contact tussen de trainee en de patroon is belangrijk, zeker in het eerste jaar van de opleiding. Het is primair de verantwoordelijkheid van de trainee om de patroon in te lichten over de activiteiten bij de academie. Vanuit de academie wordt twee keer per jaar een patroonsbijeenkomst georganiseerd waarin de patroons over recente ontwikkelingen worden geïnformeerd.

In het contact tussen de academie en de werkgevers van de trainees is het uitgangspunt dat de rector een trainee beoordeelt op diens functioneren in het kader van de opleiding en de leidinggevende de trainee op diens functioneren tijdens het uitvoeren van werkzaamheden. Dat betekent ook dat eventuele problemen met het werk of de aanstelling niet door de academie of de rector kunnen worden opgelost, maar met de werkgever moeten worden besproken. Natuurlijk kunnen patroons en trainees met vragen en suggesties terecht bij de academie.

Vertrouwenspersoon

Wanneer trainees op hun werk of in de opleiding te maken krijgen met ongewenste omgangsvormen, zoals pesterij, (seksuele) intimidatie of agressie dan kunnen zij altijd terecht bij de staf van de Academie. Maar hebben trainees er behoefte aan om vertrouwelijk te spreken met een persoon van buiten de organisatie dan

kunnen zij zich ook wenden tot de vertrouwenspersonen van de Landelijke Eenheid Vertrouwenswerk (LEV) – het netwerk van vertrouwenspersonen binnen de Rijksoverheid. Bij de ministeries en uitvoeringsorganisaties is een vertegenwoordiger van dit netwerk werkzaam. Hun gegevens kunnen worden opgevraagd via HRM.

Externe contacten

De academie heeft een breed netwerk binnen en buiten de Rijksoverheid. Zo onderhoudt de academie nauw contact met *Nederlandse Vereniging voor Wetgeving*, die is opgericht voor alle juristen die werkzaam zijn bij de rijksoverheid. Tijdens de opleiding worden trainees die de opleiding volgen tot wetgevingsjurist automatisch ingeschreven bij de *Nederlandse Vereniging voor Wetgeving* en wordt de contributie door de academie vergoed.

De academie werkt ook samen met het Kenniscentrum Wetgeving en Juridische Zaken van het ministerie van Justitie en Veiligheid. Dit kenniscentrum richt zich bij uitstek op het ontwikkelen en delen van kennis op het terrein van wetgeving en juridische overheidsaangelegenheden.

Verder onderhoudt de academie goede banden met alle Nederlandse universiteiten die zich bezighouden met onderzoek op de vakgebieden die van belang zijn voor de opleiding en het werk van overheids- en wetgevingsjuristen.

Contactgegevens staf

Rector

Prof.mr. Pauline Schuyt, rector-directeur
t 070-3129833 e p.schuyt@acwet.nl

Programmamanagers

dr. mr. Marjolein Cupido, masteropleidingen
t 070-3129836 e m.cupido@acwet.nl
dr. Nico Florijn, maatwerk
t 070-3129834 e n.florijn@acwet.nl
prof. dr. Pauline Westerman
t 070-3129830 e p.westerman@acwet.nl
dr. mr. Monique Wesselink, cursussen voor ervaren juristen
t 070-3129835 e m.wesselink@acwet.nl

Onderwijscoördinatie

Hanneke Bezemer MA, masteropleidingen en maatwerk
t 070-3129839 e h.bezemer@acwet.nl
Renske Kersbergen, masteropleidingen
t 070-3129844 e r.kersbergen@acwet.nl
mr. Maartje van den Bergh, masteropleidingen
t 070-3129852 e m.vandenbergh@acwet.nl
Margot Groenhuijsen, open inschrijving en maatwerk
t 070-3129837 e m.groenhuijsen@acwet.nl
Esther Ruigrok van de Werve, open inschrijving
t 070-3129841 e e.ruigrok@acwet.nl
drs. Esther Smeitz-Cohen, teamleider onderwijscoördinatie, adviseur opleiding en selectie, en
secretaris examencommissie
t 070-3129840 e e.smeitz@acwet.nl
Stefanie Kloosterman, medewerker opleidingen

t 070-3129842 e s.kloosterman@acwet.nl

Bedrijfsvoering

Karen van der Els, coördinator officemanagement

t 070-3129832 e k.vanderels@acwet.nl

Roger Broekhof, facility management

t 070-3129831 e facilitair@acwet.nl

Tamara van der Pouw Kraan, managementassistent

T 070-3129830 e t.vanderpouwkraan@acwet.nl

Docenten, betrokken bij de opleiding

- prof. dr. mr. E. Bauw, Hoogleraar Privaatrecht, voorzitter Molengraaff Instituut voor Privaatrecht en directeur Mouton Centre voor Rechtsstaat en Rechtspleging Universiteit Utrecht. Tevens raadsheer-plaatsvervanger gerechtshof Den Haag
- M.J.P. Becker, Adviseur parlementaire zaken NVWA
- prof. dr. C.F. van den Berg, hoogleraar Global and Local Governance, Rijksuniversiteit Groningen
- prof. mr. dr. A.B. Blomberg, bijzonder hoogleraar Rechtshandhaving, Erasmus Universiteit Rotterdam en advocaat/partner, ngnb advocaten
- mr. R. Boer, Coördinerend wetgevingsjurist Klimaat & Energie, Directie Wetgeving en Juridische Zaken, Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
- mr. A.H.M. Boere, Coördinerend wetgevingsjurist bij Ministerie SZW, tevens plv. hoofd van de Afdeling wetgeving
- mr. M. Bootsman, Wetgevingscoördinator, Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.
- mr. dr. A. van den Brink, universitair Hoofddocent aan de Universiteit Utrecht en directeur van het Europa Instituut
- dr. C.M. Brölmann, universitair hoofddocent Internationaal recht, Universiteit van Amsterdam
- prof. mr. dr. H.E. Bröring, hoogleraar Integrale rechtsbeoefening, Rijksuniversiteit Groningen
- mr. D. Corver, coördinerend beleidsmedewerker / jurist at Ministerie van Justitie en Veiligheid
- dr. mr. M. Cupido, programmamanager, Academie voor Wetgeving en Academie voor Overheidsjuristen
- mr. dr. J.P. Denkers, Raadsadviseur Ministerie van Veiligheid en Justitie, Directie Wetgeving en Juridische Zaken, Sector Juridische Zaken en Wetgevingsbeleid
- mr. dr. H. van Eijken, assistent professor Internationaal en Europees recht, Universiteit Utrecht
- prof. M. Faure, professor Recht en Economie, Erasmus Universiteit Rotterdam
- dr. N.A. Florijn, programmamanager, Academie voor Wetgeving en Academie voor Overheidsjuristen
- dr. I.M. van der Geest, docent Faculteit der Geesteswetenschappen, Universiteit van Amsterdam
- mr. J.J.M. Graat, docent Recht, Economie, Bestuur en Organisatie aan de Universiteit van Utrecht
- mr. dr. J.R. Groen, Raadsadviseur, Ministerie van Algemene Zaken
- mr. J.P. Heinrich, senior advocaat, Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn
- mr. L.A. van Heusden, jurist, directie Bestuursrechtspraak, Raad van State
- mr. G. van Houtem MBA, partner Holland Consulting Group
- mr. dr. P.J. Huisman, Universitair hoofddocent, Vrije Universiteit Amsterdam
- mr. O.Y. van Ifzaren, Jurist bij het Ministerie van EZK & Ministerie van LNV - Wetgeving en Juridische Zaken
- prof. mr. M.J. Jacobs, Raadsadviseur Ministerie van Justitie en Veiligheid - Directie Wetgeving en Juridische Zaken
- prof. mr. C. Jansen, Hoogleraar privaatrecht, Vrije Universiteit Amsterdam
- dr. U. Jaremba, assistent professor Europees Recht, Universiteit van Utrecht
- mr. A. Jasiak, Sectorhoofd, directie Advisering, Raad van State
- prof. dr. J.C. Kennedy, hoogleraar Moderne Nederlandse geschiedenis, Universiteit Utrecht
- dr. C.M. Klein Haarhuis, senior adviseur, Ministerie van Financiën
- prof. dr. B.M.J. van Klink, hoogleraar methoden en technieken van recht en rechtswetenschap, Vrije Universiteit, Amsterdam
- mr. D.R.P. de Kok, Plaatsvervangend afdelingshoofd, Ministerie van EZK & Ministerie van LNV
- prof. dr. R.A. Koole, hoogleraar Politicologie, Universiteit Leiden
- mr. drs. M.J.H. Langendoen, juridisch adviseur en hoofd Afdeling Juridisch Advies, directie Constitutionele Zaken en Wetgeving, ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

-
- mr. M.G.T. van Leyenhorst, senior jurist, directie Constitutionele Zaken en Wetgeving, Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
 - prof. dr. E. Lijnzaad, bijzonder hoogleraar Internationaal recht, Universiteit Maastricht
 - dr. F.F. Mansvelt Beck, universitair docent politieke filosofie, Universiteit Leiden
 - drs. S. van Melis, strategisch raadgever/plv. sectorhoofd, directie Wetgeving en Juridische Zaken, Ministerie van Justitie en Veiligheid
 - mr. E. Meulman, Autoriteit Consument en Markt
 - prof. mr. B.E.P. Myjer, bijzonder hoogleraar Rechten van de Mens Vrije Universiteit, voormalig rechter in het Europees Hof voor de Rechten van de Mens
 - dr. M.F. Meffert, universitair docent, Universiteit Leiden
 - prof. mr. E. Niemeijer, bijzonder hoogleraar Sociologie en recht, Vrije Universiteit van Amsterdam
 - prof. mr. F.J. van Ommeren, Hoogleraar Staats- en Bestuursrecht, Vrije Universiteit Amsterdam
 - mr. J.M. Palm, Ambassaderaad, Council of Europe
 - mr. H.F.Th. Pennarts, juridisch adviseur Bestuurs- en omgevingsrecht Ten Holter / Noordam advocaten
 - mr. dr. A.M.P. Rijpkema, coördinerend wetgevingsadviseur, Ministerie van Justitie en Veiligheid
 - mr. B.N. van der Roest, coördinator Wob, integriteit en klachten, Ministerie van Algemene Zaken
 - dr. B. van Rompuy, Assistant Professor of EU Competition Law and the academic coordinator of the European Law LLM programme at the Europa Institute of Leiden Law School
 - mr. dr. A.E. van Rooij, Senior wetgevingsjurist, Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, afdeling CZW
 - mr. J.W.C. van Rossem, beleidsjurist, Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
 - prof. mr. dr. P. B.C.D.F. (Paul) van Sasse van Ysselt, Coördinator grondrechten, Ministerie van BZK, , bijz. hoogleraar recht en religie Rijksuniversiteit Groningen, docent-onderzoeker grondrechten Vrije Universiteit Amsterdam
 - prof. mr. M.W. Scheltema, partner/advocaat Pels Rijcken & Droogleevers Fortuijn en hoogleraar handhavingkwesties in het privaatrecht, Erasmus Universiteit Rotterdam
 - prof. mr. A.E. Schilder, hoogleraar Staats- en Bestuursrecht, Vrije Universiteit Amsterdam
 - mr. drs. J.W. Severijnen, coördinerend juridisch specialist, directie Constitutionele Zaken en Wetgeving, Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
 - mr. A. Siemons, advocaat/partner, Wieringa advocaten te Amsterdam
 - drs. E.J.R. Swaving, zelfstandig communicatieadviseur
 - mr. H. Temmink, plaatsvervangend afdelingshoofd bij de Europese Commissie
 - mr. dr. M.K.G. Tjepkema, Unithoofd Kennisunit, Raad van State - Afdeling Advisering
 - dr. A.M.I.B. VandenBerghe, assistent professor, Erasmus Universiteit Rotterdam - Erasmus School of Law
 - mr. S. van de Velde, raadgever/ Programmamanager gegevensbescherming, directie Wetgeving en Juridische Zaken, Ministerie van Justitie en Veiligheid
 - prof. dr. S.A. de Vries, hoogleraar EU interne-marktrecht en grondrechten – Jean Monnet leerstoel, Universiteit Utrecht
 - prof. mr. dr. L.T. Visscher, hoogleraar rechtseconomie, Erasmus Universiteit Rotterdam - Erasmus School of Law
 - dr. F. Weber, universitair hoofddocent Rechtseconomie Erasmus Universiteit Rotterdam - Erasmus School of Law
 - mr. A. Weggeman, Directeur directie Advisering, Raad van State
 - mr. dr. D.W.M. Wenders, senior juridisch adviseur, ministerie van Economische Zaken en Klimaat

-
- dr. mr. M. Wesselink, programmamanager, Academie voor Wetgeving en Academie voor Overheidsjuristen
 - prof. dr. P.C. Westerman, hoogleraar Rechtsfilosofie, Rijksuniversiteit Groningen en programmamanager, Academie voor Wetgeving
 - mr. W. Wierenga, bestuurlijk en juridisch adviseur, Berenschot
 - prof. dr. H.B. Winter, hoogleraar Bestuurskunde, Rijksuniversiteit Groningen
 - prof. dr. R.J.G.M. Widdershoven, Hoogleraar Europees bestuursrecht, Universiteit Utrecht
 - mr. S.F.M Wortmann, lid van de Raad van State
 - prof. mr. dr. W. van der Woude, hoofd afdeling Constitutionele Zaken, directie Constitutionele Zaken en Wetgeving, ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, en hoogleraar Recht decentrale overheden, Rijksuniversiteit Groningen
 - M. van der Zande, docent/staffunctionaris, Hogeschool Utrecht en docent/adviseur, Nederlandse Orde van Advocaten en zelfstandig communicatietrainer
 - prof. mr. S.E. Zijlstra, hoogleraar Staats- en Bestuursrecht, Vrije Universiteit Amsterdam
 - mr. R.F.B. van Zutphen, Nationale Ombudsman
 - prof. mr. dr. G.J. Zwenne, partner Brinkhof Advocaten, hoogleraar Recht en de Informatiemaatschappij, Universiteit Leiden

Groep 22, jaar 1

Modules in de opleiding tot wetgevingsjurist, groep 22:

Modules, studiepunten en studie-uren WJ 21			
	Module	Semester	Ec's
Cluster Wetgeving:			9
	Werken als wetgevingsjurist	1	3
	De rechter in de democratische rechtsstaat	2	2
	Kwaliteit van wetgeving	2	2
	Terug naar de wetgevingspraktijk	4	2
Cluster Context van wetgeving:			9
	Politiek en bestuur	1	3
	Rechtseconomie: aanbevelingen voor de wetgever	4	2
	Recht vanuit sociaal-wetenschappelijk gezichtspunt	2	2
	Vergelijkend staatsrecht	4	2
Cluster Staats- en bestuursrecht:			9
	Staatsrecht	1	3
	Algemeen bestuursrecht voor wetgevers	2	3
	Rechtshandhaving en sanctionering	3	3
Cluster EU en internationaal recht:			11
	Europees recht 1	2	3
	Internationaal werkbezoek en Europese driedaagse	2 en 4	3
	Europees recht 2	3	2
	Grondrechten en mensenrechten	3	3
Cluster Vaardigheden:			7
	Betogend schrijven	2	1
	Schriftelijk adviseren	2	1
	Presenteren, Adviseren en Onderhandelen	2	2
	Intervisie	1, 2, 3 en 4	1
	Stage	2 en 3	2
Eindopdracht		3 en 4	13
Tussentotaal			58
	Keuzeruimte: kies uit aanbod voor 4 ec's	1, 2 en 3	4
Eindtotaal			62

Eerste Semester (let op datum en tijden kunnen nog wijzigen)

1. Werken als wetgevingsjurist

In deze module komen twee onderwerpen aan de orde die in de praktijk van groot belang zijn voor het werk van een wetgevingsjurist: wetgevingsprocedures en wetgevingstechniek. Tijdens de module passeren verschillende soorten regelgeving en de wijze waarop zij inhoudelijk en procedureel tot stand komen de revue. Daarbij wordt in het bijzonder aandacht aan de kwaliteitseisen uit het *Integraal afwegingskader voor beleid en regelgeving* (IAK) besteed. Daarnaast leren de studenten aan de hand van de *Aanwijzingen voor de regelgeving* aan welke wetgevingstechnische eisen regelgeving dient te voldoen. Tijdens de interactieve bijeenkomsten gaan de studenten ook zelf aan de slag om zich middels verschillende opdrachten het wetgevingsvak eigen te maken.

Leerdoelen

- Studenten kunnen de verschillende soorten regelgeving benoemen en onderscheiden;
- Zij kunnen de deelnemers aan het wet- en regelgevingsproces en hun taken benoemen en onderscheiden;
- Zij kunnen uitleggen hoe zij wet- en regelgeving en de daarbij behorende toelichtingen volgens de *Aanwijzing voor regelgeving* moeten opstellen, structureren en formuleren;
- Zij kunnen bovenstaande kennis en vaardigheden in hun dagelijkse werk als wetgevingsjurist toepassen;
- Zij kunnen hun werk aan wetgeving effectief en efficiënt organiseren en accuraat en zorgvuldig uitvoeren.

Docenten

- mr. M. Bootsman, Wetgevingscoördinator, Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.
- dr. N.A. Florijn, programmamanager, Academie voor Wetgeving en Academie voor Overheidsjuristen
- mr. D.R.P. de Kok, Plaatsvervangend afdelingshoofd, Ministerie van EZK & Ministerie van LNV
- mr. drs. M.J.H. Langendoen, juridisch adviseur en hoofd Afdeling Juridisch Advies, directie Constitutionele Zaken en Wetgeving, ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
- mr. dr. A.M.P. Rijpkema, Coördinerend wetgevingsadviseur, Ministerie van Justitie en Veiligheid
- dr.mr. M. Wesselink, programmamanager, Academie voor Wetgeving en Academie voor Overheidsjuristen
- mr. D. Corver, coördinerend beleidsmedewerker/ jurist at Ministerie van Justitie en Veiligheid
- mr. B. Knop, Coördinerend Wetgevingsjurist, Ministerie BZK

Programma

- Sessie 1: Openingsbijeenkomst + wegwijs worden binnen het ministerie (met groep OJ14)
mr. drs. M.J.H. Langendoen en dr. N.A. Florijn
7 september 2022, 13:30 tot 16.30 uur
- Sessie 2: Wetgevingstechniek: Structuur en elementen van een regeling
dr. mr. M. Wesselink
14 september 2022, 09.30 tot 12.30 uur
- Sessie 3: Wetgeving in soorten en vormen: producten en procedures
Wetgevingsprocedures: Beleidsvorming en IAK
dr. N.A. Florijn
21 september 2022, 13.30 tot 16.30 uur

Dit is een slidecast (kan je ook op een zelfgekozen tijdstip bekijken)

- Sessie 4: Wetgeving in soorten en vormen: producten en procedures
Wetgevingsprocedures: Beleidsvorming en IAK
dr. N.A. Florijn
28 september 2022, 09.30 tot 12.30 uur
Werkcollege
- Sessie 5: Wetgevingstechniek: Delegatie van regelgevende bevoegdheid, wijzigingsregelingen, terminologische kwesties, overgangsrecht en samenloop
mr. D. de Kok
5 oktober 2022, 13:30 tot 16.30 uur
- Sessie 6: Wetgevingstechniek: Begrips-, evaluatie- en inwerkingtredingsbepalingen
mr. M. Bootsman
7 oktober 2022, 13:30 tot 16.30 uur
- Sessie 7: Wetgevingsprocedures: Interactie, invloed en besluitvorming
dr. N.A. Florijn
12 oktober 2022, 13.30 tot 16.30 uur
- Sessie 8: Wetgevingstechniek: Oefenen met wetgevingstechnieken
dr. mr. M. Wesselink en/of mr. D. de Kok en/of mr. M. Bootsman
19 oktober 2022, 13:30 tot 16.30 uur
- Sessie 9: Wetgevingstechniek: Het opstellen van toelichtingen bij wet- en regelgeving
mr. dr. A.M.P. Rijpkema
2 november 2022, 09:30 tot 12:30 uur
- Sessie 10: Wetgevingsprocedures: Simulatie behandeling van een wetsvoorstel: vragen, toelichten, verdedigen en vaststellen
dr. N.A. Florijn
4 november 2022, 13.30 tot 16.30 uur
- Sessie 11: Delegatie: de verhouding tussen centrale en decentrale regelgeving.
mr. D. Corver en mr. B. Knop
11 november 2022, 09:30 tot 12.30 uur

Toets

Deze module wordt getoetst door middel van een individuele opdracht. De opdracht wordt in november 2022 uitgedeeld en moet uiterlijk op **maandag 2 december 2022**, 12.00 uur, worden ingeleverd.

NB: sessie 8 is een sessie om te oefenen met wetgevingstechnieken. De gemaakte opdrachten worden niet gewaardeerd met een cijfer, en tellen ook niet mee voor het cijfer dat je voor de eindtoets van deze module krijgt.

2. Staatsrecht

Deze module wordt gedeeltelijk samen gevolgd met OJ14 samen.

Juristen bij de Rijksoverheid opereren binnen een complexe bestuurlijke organisatie. In deze module staat centraal hoe de Nederlandse overheid op centraal en decentraal niveau is georganiseerd en hoe de verschillende staatsorganen samenwerken. Dit wordt besproken en geanalyseerd tegen de achtergrond van de Grondwet en het legaliteitsbeginsel. Voorts wordt aandacht besteed aan het Koninkrijksrecht en de staatkundige verhoudingen ten aanzien van Curaçao, St. Maarten en Aruba, alsmede de 'BES-eilanden'.

Leerdoelen

- Trainees kunnen benoemen welke staatsorganen bevoegd zijn tot wetgeving en bestuur, welke beginselen van belang zijn voor de onderlinge taakverdeling van deze staatsorganen, en welke regels van toepassing zijn op hun functioneren;
- Zij kunnen verschillende vormen van toezicht van en op de overheid onderscheiden en karakteriseren;
- Zij kunnen de verschillende door de overheid gebruikte organisatievormen vergelijken en de juridische gevolgen van de keuze voor deze vormen;
- Zij kunnen verhoudingen tussen de mede-overheden en landen binnen het Koninkrijk beschrijven;
- Zij kunnen bovenstaande kennis en inzichten toepassen op een casus inzake het bestuurlijk organisatierecht;
- Zij kunnen wetgeving en bestuur analyseren en evalueren in relatie tot de Grondwet.

Docenten

- prof. mr. dr. W. van der Woude, hoofd afdeling Constitutionele Zaken, directie Constitutionele Zaken en Wetgeving, ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, en hoogleraar Recht decentrale overheden, Rijksuniversiteit Groningen
- prof. mr. S.E. Zijlstra, hoogleraar Staats- en Bestuursrecht, Vrije Universiteit Amsterdam
- prof. mr. dr. P. B.C.D.F. (Paul) van Sasse van Ysselt, Coördinator grondrechten, Ministerie van BZK, , bijz. hoogleraar recht en religie Rijksuniversiteit Groningen, docent-onderzoeker grondrechten Vrije Universiteit Amsterdam

Programma

- Sessie 1: Grondwet en legaliteit
prof. mr. dr. P. B.C.D.F. (Paul) van Sasse van Ysselt
16 september 2022, van 13.30 tot 16.30 uur
- Sessie 2: Organisatie I: Hoofdstructuur van de bestuurlijke organisatie
prof. mr. S.E. Zijlstra
23 september 2022, van 13.30 tot 16.30 uur
- Sessie 3: Organisatie II: Bijzondere vormen en toezicht
prof. mr. S.E. Zijlstra
30 september 2022, van 13.30 tot 16.30 uur
- Sessie 4: Koninkrijksrecht
mr. dr. W. van der Woude
5 oktober 2022, van 9.30 tot 12.30 uur

Sessie 5: Organisatie III – Organisatierecht voor Wetgevers (alleen WJ)
 prof. mr. S.E. Zijlstra
 14 oktober 2022, van 13.30 tot 16.30 uur

Sessie 6: Oefensessie: Werken met Staatsrecht (alleen WJ)
 prof. mr. S.E. Zijlstra
 21 oktober 2022, van 13.30 tot 16.30 uur

Toets

De module wordt afgesloten met een open boek tentamen op 9 november 2022, van 9:30 tot 12:30 uur.

3. Politiek en bestuur

Deze module wordt samen met OJ14 gevolgd.

In deze module staat de politiek-bestuurlijke context waarbinnen wetgevingsjuristen en overheidsjuristen functioneren centraal, en de rol van juristen in die context. De politiek-bestuurlijke context laat zich kenmerken als een krachtenveld waarin verschillende actoren functioneren met ieder eigen – soms contrasterende – basiswaarden en ideeën over de relatie tussen politiek en bestuur. In deze module maken de studenten kennis met dit krachtenveld en deze actoren. Na een algemene introductie over de institutionele structuur van de democratische rechtsstaat en de politieke cultuur in Nederland, wordt ingezoomd op de rol van verschillende actoren in het politiek-bestuurlijke krachtenveld, zoals de regering en het parlement, politieke partijen, de media, ambtenaren in het algemeen en juristen in het bijzonder.

Leerdoelen

- Studenten kunnen de kenmerken van de Nederlandse politieke cultuur en het politieke bestel uitleggen;
- zij kunnen de spanningen in het politiek-bestuurlijke krachtenveld herkennen en analyseren;
- zij kunnen de actoren in het politiek-bestuurlijke krachtenveld benoemen en vergelijken op basis van hun basiswaarden en ideeën;
- zij kunnen ontwikkelingen in de politiek en het openbaar bestuur analyseren en beoordelen in het licht van de spanningen binnen het politiek-bestuurlijke krachtenveld, en de rol van de verschillende actoren binnen dat krachtenveld;
- zij begrijpen hun eigen positie en rol als jurist binnen het politiek-bestuurlijke krachtenveld en kunnen op basis van dit begrip hun gedrag tegenover andere juristen, ambtenaren, politici en de personen buiten de overheid bepalen.

Docenten

- prof. dr. C.F. van den Berg, Universitair hoofddocent aan het Instituut voor Openbaar Bestuur, Universiteit Leiden
- mr. dr. J.R. Groen, raadsadviseur, Ministerie van Algemene Zaken
- prof. dr. J. Kennedy, decaan en professor Moderne Nederlandse geschiedenis aan de Universiteit van Utrecht
- prof. dr. R.A. Koole, hoogleraar Politicologie, Universiteit Leiden
- dr. F.F. Mansvelt Beck, universitair docent politieke filosofie, Universiteit Leiden
- dr. M.F. Meffert, universitair docent, Universiteit Leiden

Programma

- Sessie 1: De spanning tussen regering en parlement
prof. dr. R.A. Koole
11 november 2022, van 13:30 tot 16.30 uur
- Sessie 2: De democratische rechtsstaat
dr. F.F. Mansvelt Beck
18 november 2022, van 9:30 tot 12.30 uur
- Sessie 3: Het ontstaan en functioneren van politieke partijen
prof. dr. R.A. Koole
2 december 2022, van 09.30 tot 12.30 uur

-
- Sessie 4: De Nederlandse politiek-bestuurlijke cultuur
prof. dr. J. Kennedy
7 december 2022, van 13.30 tot 16.30 uur
- Sessie 5: De relatie tussen media en politiek (Engelstalig college)
Dr. M.F. Meffert
14 december 2022, van 09.30 tot 12.30 uur
- Sessie 6: De positie en rol van (juristen binnen) de ambtenarij
Prof. dr. C.F. van den Berg
16 december 2022, van 09.30 tot 12.30 uur
- Sessie 7: Ambtelijk vakmanschap
Mr. dr. J.R. Groen
21 december 2022, van 13:30 tot 16.30 uur
- Sessie 8: Bezoek aan de Eerste Kamer der Staten-Generaal
Volgt in maart 2023, gehele dag
- Sessie 9: Nabespreking opdracht
17 maart 2023, 13:30 – 14:30 uur
Digitaal

Toets

De module wordt afgesloten met een opdracht, deadline is 12:00 uur 25 januari 2023.

4. Presenteren

Deze training wordt samen met OJ14 gevolgd.

In deze training leer je hoe je van een tekst een presentatie gemaakt kan worden. De training zet in op het belang van de boodschap, de structuur en relevante stijkenmerken als ook op het adresseren van een gehoor.

Primair gaat het om het presenteren van informatie aan al dan niet deskundige collega's of externen. Juristen hebben er belang bij dat hun advies of ander juridisch product op een voor anderen begrijpelijke wijze wordt overgebracht, waarbij keuzes en mogelijk alternatieven duidelijk naar voren komen. In de training komt zowel de verbale als de non-verbale kant van het presenteren aan de orde. Aspecten van de houding, stem, gezicht en het managen van zenuwen worden getraind.

Leerdoelen

- Trainees beheersen de Nederlandse taal terdege en kunnen aangeven hoe een presentatie kan worden opgebouwd;
- Zij kunnen op effectieve en aansprekende wijze presentaties houden, niet alleen over specifieke wetgevingsprojecten, maar ook over meer algemene onderwerpen;
- Daarbij benaderen zij de vaardigheid vanuit een communicatieve instelling.

Docent

- drs. E.J.R. Swaving, zelfstandig communicatieadviseur

Programma

Groep 1, 2 dagen:	22 november 2022, 9:30 tot 16:30 24 november 2022, 9:30 tot 16:30
Groep 2, 2 dagen:	29 november 2022, 9:30 tot 16:30 30 december 2022, 9:30 tot 16:30
Groep 3, 2 dagen:	20 december 2022, 9:30 tot 16:30 22 december 2022, 9:30 tot 16:30

Informatie over de indeling van de groepen volgt.

Toets

De beoordeling vindt plaats op basis van actieve participatie tijdens de training.

5. Intervisie

Iedere trainee neemt deel aan intervisie. Dat gebeurt in een groep van gelijken, waarbij in een gezamenlijk afgesproken structuur gereflecteerd wordt op persoonlijke en/of werk gerelateerde uitdagingen. Het doel van de intervisie is om tot inzichten en oplossingen te komen die benut kunnen worden op het werk. In het bijzonder wordt tijdens de intervisie aandacht besteed aan het belang van een goede *work-life balance* en de zorg voor mentale gezondheid.

Programma

Groepsindeling volgt in de loop van het jaar. De intervisiebijeenkomsten worden door de groepen zelf ingepland.

Tweede Semester (let op datum en tijden kunnen nog wijzigen)

1. Kwaliteit van wetgeving

In deze module staat het (Nederlandse) wetgevingskwaliteitsbeleid centraal. Ten eerste wordt aandacht besteed aan de ontwikkeling van het wetgevingskwaliteitsbeleid: welke trends en verschuivingen hebben er de afgelopen jaren op dit gebied plaatsgevonden? En wat zijn hiervan de gevolgen? Vervolgens wordt stilgestaan bij de toetsing van wetgevingskwaliteit aan de hand van de beginselen van behoorlijke regelgeving die zijn uitgewerkt in het *Integraal Afwegingskader voor Beleid en Regelgeving* (IAK), de *Aanwijzingen voor de Regelgeving* en de *Schrijfwijzer Memorie van Toelichting*. Ook de internationale en Europese richtlijnen en standaarden voor wetgevingskwaliteit worden daarbij besproken. Tenslotte komt het wetgevingsadvies van de Raad van State ter sprake, waarbij in het bijzonder aandacht wordt besteed aan de kwaliteitstoets van de Raad.

Leerdoelen

- Studenten kunnen uitleggen welke ontwikkelingen de afgelopen jaren hebben plaatsgevonden op het gebied van wetgevingskwaliteitsbeleid;
- zij kunnen benoemen welke gevolgen trends en verschuivingen ten aanzien van het kwaliteitsbeleid hebben voor de totstandkoming van wetgeving;
- zij kunnen uitleggen wat de kwaliteitstoets van wetgeving inhoudt en welke internationale, Europese en nationale instrumenten en standaarden daarvoor van belang zijn;
- zij kunnen de relevante juridische instrumenten en standaarden toepassen en op basis hiervan de kwaliteit van een wetsvoorstel beoordelen;
- zij kunnen beschrijven hoe de Raad van State wetgevingskwaliteit toetst en waarborgt.

Docenten

- mr. dr. A. Jasiak, sectorhoofd, directie Advisering, Raad van State
- drs. S. van Melis, strategisch raadadviseur/plv. sectorhoofd, directie Wetgeving en Juridische Zaken, Ministerie van Justitie en Veiligheid
- mr. A. Weggeman, directeur directie Advisering, Raad van State

Programma (let op de planning van deze module is nog niet rond)

Sessie 1:	Ontwikkelingen in het Nederlandse wetgevingskwaliteitsbeleid drs. S. van Melis 24 maart 2023, van 13.30 tot 16.30 uur
Sessie 2:	De toetsing van wetgevingskwaliteit drs. S. van Melis 29 maart 2023, van 13.30 tot 16.30 uur
Sessie 3:	Wetgevingskwaliteit op Europees en internationaal niveau drs. S. van Melis 5 april 2023, van 9.30 tot 12.30 uur

-
- Sessie 4: De wetgevingsadvisering door de Afdeling advisering van de Raad van State
mr. A. Weggeman
10 mei 2023, van 9.30 tot 12.30 uur bij de Raad van State
- Sessie 5: Maken van een opdracht: een advies van de Raad van State
10 mei 2023, van 13.30 tot 16.30 uur op de Academie
- Sessie 6: Nabespreking opdracht (verplicht)
mr. A. Weggeman
12 mei 2023 van 9:30 tot 10:30 uur

Toets

De module wordt afgesloten met een opdracht (dit is NIET het advies van de Raad van State). De deadline is 24 mei om 12:00 uur.

2. Algemeen Bestuursrecht voor Wetgevers

In deze module komen de verschillende aspecten aan de orde van het regelen van bestuursrechtelijke onderwerpen in wetgeving. Daarvoor is allereerst een goed inzicht in het systeem van de Algemene wet bestuursrecht nodig, omdat het bijzondere bestuursrecht daarop moet aansluiten. Vervolgens wordt aandacht besteed aan vier onderwerpen die regelmatig in terugkomen bij het opstellen van bijzondere bestuursrechtelijke wetgeving, namelijk (i) de toekenning en normering van bestuursbevoegdheden, (ii) het financiële bestuursrecht (waaronder bestuursrechtelijke geldschulden en subsidies), (iii) privacy en de bescherming van persoonsgegevens, en (iv) en het regelen van rechtsbescherming in aanvulling op het bezwaar en beroep in de Algemene wet bestuursrecht. Tijdens onderwijs worden deze onderwerpen vanuit een praktisch perspectief benaderd, en is er ruimte om te oefenen met het opstellen van bestuursrechtelijke regelingen. De module wordt afgesloten met een bezoek aan de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Leerdoelen

- Studenten kunnen uitleggen hoe de Algemene wet bestuursrecht is opgebouwd en hoe deze zich verhoudt tot bijzondere bestuursrechtelijke wetgeving;
- zij kunnen de regels met betrekking tot de bevoegdheid tot het nemen van besluiten en de totstandkoming en uitvoering van besluiten toepassen;
- zij kunnen de leerstukken uit het financiële bestuursrecht uitleggen en deze correct en zorgvuldig regelen in wetgeving;
- zij kunnen de rechtsbescherming tegen besluiten correct en zorgvuldig regelen in wetgeving en kunnen beoordelen hoe de bestuursrechter daarmee omgaat.

Docenten

- prof. mr. M.J. Jacobs, raadadviseur, directie Wetgeving en Juridische Zaken, Ministerie van Justitie en Veiligheid en bijzonder hoogleraar wetgeving en reguleringvraagstukken, Vrije Universiteit Amsterdam
- mr. S. van de Velde, raadadviseur/ Programmamanager gegevensbescherming, directie Wetgeving en Juridische Zaken, Ministerie van Justitie en Veiligheid
- prof. mr. S.E. Zijlstra, hoogleraar Staats- en Bestuursrecht, Vrije Universiteit Amsterdam

Programma

Sessie 1:	Het systeem van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) en de verhouding tussen de Awb en bijzondere wetgeving prof. mr. S.E. Zijlstra 8 maart 2023, van 13.30 tot 16.30 uur
Sessie 2:	Privacy en de wet (1) mr. S. van de Velde 10 maart 2023, van 13.30 tot 16.30 uur
Sessie 3:	Privacy en de wet (2) mr. S. van de Velde 15 maart 2023, van 9.30 tot 12.30 uur
Sessie 4:	Financieel bestuursrecht prof. mr. M.J. Jacobs 17 maart 2023, van 9.30 tot 12.30 uur

-
- Sessie 5: Toekenning en normering van bestuursbevoegdheden
prof. mr. S.E. Zijlstra
22 maart 2023, van 13.30 tot 16.30 uur
- Sessie 6: Rechtsbescherming: hoe regel je dat?
prof. mr. S.E. Zijlstra
29 maart 2023, van 09.30 tot 12.30 uur
- Sessie 7: Oefensessie: werken aan een opdracht,
prof. mr. S.E. Zijlstra
31 maart 2023, van 13.30 tot 16.30 uur
- Sessie 8: Voorbereiding bezoek aan de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State
15 mei 2023, van 9.30 tot 12.30
- Sessie 9: Bezoek aan de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State
15 mei 2023, van 13.30 tot 16.30

Toets

De module wordt afgesloten met een tentamen (open boek) op 26 april 2023, van 9.30 tot 12.30 uur.

3. Rechtseconomie: aanbevelingen voor de wetgever

Deze module wordt samen met groep WJ21 gevolgd.

De rechtseconomie, ook wel aangeduid als de economische analyse van het recht, maakt gebruik van inzichten en methodes uit de (micro)economie om daarmee juridische onderwerpen te analyseren. Menselijk keuzegedrag wordt bestudeerd vanuit het perspectief van de rationele keuzetheorie en er wordt onderzocht welke invloed rechtsregels kunnen hebben op de uitkomst van dit keuzeprocess. Ingrijpen in (privaatrechtelijke) verhoudingen en economische processen door middel van wetgeving kan immers grote consequenties hebben voor de welvaart, zodat wetgevingsjuristen op de hoogte moeten zijn van inzichten over de mogelijke effecten van regelgeving. Daarom geeft deze module een inleiding in het rechtseconomisch denken, waarbij centraal staat het voorspellen van effecten van regelgeving en het geven van beleidsaanbevelingen aan de wetgever. Hierbij wordt aan wetgeving vooral de rol toebedeeld van het corrigeren van de diverse vormen van marktfalen (marktmacht, externe effecten, collectieve goederen, informatieasymmetrie). Aan de hand van verschillende voorbeelden (contractenrecht, aansprakelijkheids- en schadevergoedingsrecht, verzekeringsrecht, financieel recht, consumentenrecht) worden rechtseconomische inzichten gepresenteerd. Omdat overheidsingrijpen in de vrije marktwerking niet kosteloos is en ook onbedoelde effecten kan veroorzaken, is het steeds van belang om bij voorgenomen regelgeving te onderzoeken of de kosten hiervan niet hoger zijn dan de beoogde baten. Daarom zal ook aandacht worden besteed aan kosten-batenanalyses van regelgeving.

Leerdoelen

- Studenten kennen de basis van de economische analyse van het recht, in het bijzonder de wijze waarop via de rationele keuzetheorie menselijk keuzegedrag wordt geanalyseerd en de manier waarop rechtsregels in deze analyse van belang zijn;
- Zij kennen de verschillende vormen van marktfalen en enkele mogelijke manieren waarop door regelgeving kan worden geprobeerd de gevolgen van dit marktfalen tegen te gaan;
- Zij kunnen een economische vraagstelling met betrekking tot regelgeving begrijpen en zien het verband daarvan met hun werk als wetgevingsjurist;
- Zij hebben een basiskennis betreffende kosten-batenanalyses van regelgeving.

Docenten

- dr. F. Weber, universitair hoofddocent Rechtseconomie Erasmus Universiteit Rotterdam - Erasmus School of Law
- dr. A.M.I.B. VandenBerghe, assistent professor, Erasmus Universiteit Rotterdam - Erasmus School of Law
- prof. mr. dr. L.T. Visscher, hoogleraar rechtseconomie, Erasmus Universiteit Rotterdam - Erasmus School of Law
- prof. M. Faure, professor Recht en Economie, Erasmus Universiteit Rotterdam

Programma

- Sessie 1: Inleiding in het rechtseconomisch denken
 mr. dr. L.T. Visscher
 11 januari 2023, van 9:30 tot 12:30
- Sessie 2: Contractenrecht, onrechtmatigedaadsrecht en schadevergoedingsrecht
 mr. dr. L.T. Visscher
 18 januari 2023, van 9:30 tot 12:30
- Sessie 3: Arbeidsrecht

dr. A.M.I.B. Vandenberghe
25 januari 2023, van 09:30 tot 12:30

Sessie 4: Consumentenbescherming
prof. dr. mr. F. Weber
3 februari 2023, van 9:30 tot 12:30

Sessie 5: Milieu en rechtseconomie
prof. dr. M.G. Faure
8 februari 2023, van 9:30 tot 12:30

Sessie 6: Nabespreking opdracht (digitaal)
28 april 2023, van 09:30 tot 10:30

Toets

De module wordt afgesloten met een opdracht, deadline 8 maart 2023 om 12:00.

4. Europees recht 1

Deze module wordt samen met OJ14 gevolgd.

Deze module komen de institutionele Europeesrechtelijke onderwerpen aan de orde die relevant zijn voor juristen bij de Rijksoverheid. Allereerst worden de hoofdlijnen van het EU-recht – de algemene beginselen, uitgangspunten en begrippen – behandeld. Vervolgens wordt inzicht gegeven in de institutionele structuur van de EU. Daarbij wordt in het bijzonder aandacht besteed aan de vraag hoe Europese regelgeving tot stand komt en welke rol jurist daarbij spelen. Daarna wordt ingegaan op rechtsbescherming en de taak en werkwijze van het Hof van Justitie van de EU: hoe wordt toezicht gehouden op het handelen van de lidstaten en de Europese instellingen, en hoe is de taakverdeling tussen het Hof van Justitie en de nationale rechter vormgegeven?

Leerdoelen

- De studenten kunnen de instellingen van de Europese Unie en hun taken en bevoegdheden benoemen;
- zij kunnen uitleggen volgens welke procedures Europese besluiten tot stand komen en worden uitgevoerd;
- zij kunnen uitleggen op welke manier rechtsbescherming op Europees niveau is georganiseerd en hoe de taakverdeling tussen Europese en nationale rechters is vormgegeven;
- zij kunnen uitleggen wat het begrip EU-burgerschap betekent en welke rechten hieraan verbonden zijn;
- zij kunnen de verschillende harmonisatietechnieken benoemen en kunnen deze beoordelen in het licht van het interne markt beginsel;
- zij kunnen bovenstaande kennis en begrip toepassen op een relevante casus betreffende het Europese recht;
- zij begrijpen hoe het Europese recht moet worden geïmplementeerd in de Nederlandse rechtsorde en kunnen het Europese recht op die manier toepassen in hun werkzaamheden.

Docenten

- mr. R. Boer, sectorhoofd directie Advisering, Raad van State
- mr. dr. A. van den Brink, universitair hoofddocent aan de Universiteit Utrecht en directeur van het Europa Instituut
- mr. dr. H. van Eijken, assistent professor Internationaal en Europees recht aan de Universiteit Utrecht
- dr. U. Jaremba, assistent professor Europees recht aan de Universiteit Utrecht
- mr. drs. H. Temmink, plv. afdelingshoofd unit "Public Interest Services", DG Internal Market, Industry, Entrepreneurship and SMEs, Europese Commissie

Programma

- Sessie 1: Europese instellingen en de besluiten of wetgeving die zij vaststellen
 mr. dr. A. van den Brink
 13 januari 2023, van 09.30 tot 12.30 uur
- Sessie 2: Europese Instellingen en de nationale procedures rond de totstandkoming van Europese besluiten
 mr. dr. A. van den Brink
 20 januari 2023, van 09.30 tot 12.30 uur
- Sessie 3: Rechtsbescherming
 dr. U Jaremba

27 januari 2023, van 9.30 tot 12.30 uur

Sessie 4: Het Handvest, burgerschap en grondrechten
 mr. dr. H. van Eijken
 27 januari 2023, van 13.30 tot 16.30 uur

Sessie 5: Harmonisatie en implementatie gezien vanuit de Europese Commissie
 mr. drs. H. Temmink
 1 februari 2023, van 13.30 tot 16.00

Sessie 6: Implementatie: de praktijk I en II (alleen WJ)
 mr. R. Boer
 3 februari 2023, van 13:30 tot 16:30 uur

Sessie 7: Implementatie: de praktijk I en II (alleen WJ)
 mr. R. Boer
 10 februari 2023, van 9:30 tot 12:30 uur

Sessie 8: Samenhang alle modules
 mr. dr. A. van den Brink
 10 februari 2023, van 13:30 tot 12:30

Toets

De module wordt afgesloten met een tentamen (open boek) 22 februari 2023 om 9.30 uur.

5. De rechter in de democratische rechtsstaat

Deze module wordt samen met OJ14 gevolgd.

Dagelijks geven wetgevings- en overheidsjuristen en rechters – ieder vanuit hun eigen positie, taken en verantwoordelijkheden – gestalte aan de beginselen van de democratische rechtsstaat. Daarbij komen zij elkaar steeds weer tegen. Zo zijn juristen bij de Rijksoverheid de afgelopen jaren verschillende keren geconfronteerd met ingrijpende uitspraken van rechters die stevig ingrepen in overheidsbeleid en wetgeving. Tegelijkertijd krijgen rechters dagelijks te maken met het werk van wetgevingsjuristen en overheidsjuristen, bijvoorbeeld omdat zij wetgeving moeten interpreteren en toepassen, of omdat zij geschillen tussen burgers en de overheid in beroep moeten beoordelen. Om de wisselwerking tussen wetgevings- en overheidsjuristen en rechters te bevorderen, is het belangrijk dat wetgevings- en overheidsjuristen weten hoe rechters werken, hoe zij naar zaken kijken, hoe zij wetgeving gebruiken en tegen welke dilemma's zij daarbij aanlopen. In deze module worden deze thema's besproken. Daarbij is er veel ruimte voor interactie en dialoog.

Leerdoelen

- Studenten begrijpen de positie en verantwoordelijkheden van de rechter in de democratische rechtsstaat;
- Zij begrijpen hoe rechters wetgeving interpreteren en toepassen om geschillen te beslechten, en welke grenzen daarvoor gelden;
- Zij begrijpen hoe rechters argumenten van de partijen in een geschil beoordelen en wegen;
- Zij herkennen de dilemma's waar rechters bij de bovenstaande werkzaamheden tegenaanlopen en kunnen deze beoordelen;
- Zij kunnen op basis van hun kennis en begrip van bovenstaande zaken hun eigen werk als wetgevings- of overheidsjurist evalueren en waar wenselijk afstemmen op de behoeften en wensen van de rechter.

Docent

prof. dr. mr. E. Bauw, Hoogleraar Privaatrecht en directeur Montaigne Centrum voor Rechtsstaat en Rechtspleging, Universiteit Utrecht. Tevens raadsheer-plaatsvervanger gerechtshof Den Haag.

Voorheen: hoofd wetgevingsadvisering Raad voor de rechtspraak en raadadviseur Directie Wetgeving Ministerie van Justitie

Programma

Sessie 1:	Rechterlijke macht en rechtsstaat 31 maart 2023 van 09:30 tot 12:30 uur Prof. dr. mr. E. Bauw
Sessie 2:	Rechtstoepassing en rechtsvorming door de rechter 5 april 2023 van 13:30 tot 16:30 uur Prof. dr. mr. E. Bauw
Sessie 3:	Rechterlijke toetsing van wetgeving 19 april 2023 van 09:30 tot 12:30 uur Prof. dr. mr. E. Bauw
Sessie 4:	Bezoek rechtbank 26 april 2023 in de middag
Sessie 5:	Nabespreking opdracht

5 juli 2023, van 9.30 tot 10.30 uur
Digitaal

Toets

De module wordt afgesloten met een opdracht. Deze moet worden ingeleverd voor 7 juni 2023, 12.00 uur.

6. Internationaal werkbezoek

Het internationale werkbezoek dat om het jaar wordt georganiseerd, gaat naar Berlijn. Het doel van het werkbezoek is om meer inzicht te krijgen in de wijzen waarop men in die Lidstaat wetgeving tot stand brengt en hoe de overheid er omgaat met het recht.

Voor de voorbereiding van het werkbezoek zal in het najaar van 2022 een werkgroepje worden samengesteld. De periode waarin we op werkbezoek gaan is bepaald van 11 t/m 14 april 2023.

Het werkbezoek is onder voorbehoud van de dan geldende maatregelen en omstandigheden.

7. Betogend schrijven voor juristen in een beleidsomgeving

Deze training wordt samen met OJ14 gevolgd.

Hoe overtuig je een bewindspersoon of leidinggevende van jouw standpunt? Hoe schrijf je een tekst met een heldere opbouw, die begrijpelijk is voor verschillende soorten lezers? Schrijven maakt een belangrijk deel uit van het werk van wetgevings- en overheidsjuristen, maar blijft voor velen een lastige taak. Deze cursus is een training in argumenteren en in het structureren en formuleren van verschillende soorten betogende teksten, zoals adviezen, toelichtingen bij regelingen en brieven aan burgers. Daarnaast wordt aandacht besteed aan strategisch schrijven in een beleidsomgeving.

Leerdoelen

- De studenten begrijpen de eisen die gesteld worden aan de inhoud, opbouw, stijl en afwerking van een officiële, betogende tekst in een beleidsomgeving.
- Ze kunnen begrijpelijke officiële teksten schrijven, zowel specifiek juridische als meer algemeen ambtelijke producten.
- Ze zijn in staat om kritisch naar hun eigen tekst te kijken en deze te verbeteren.
- Ze hebben inzicht in manieren van strategisch schrijven in een beleidsomgeving.

Docenten

- prof. dr. Bart van Klink, hoogleraar rechtsmethodologie, Vrije Universiteit Amsterdam.
- dr. Ingeborg van der Geest, universitair docent juridische argumentatie en retorica, Vrije Universiteit Amsterdam.

Opzet van de cursus

Cursusdag 1, 17 mei 2023: Basisvaardigheden juridisch schrijven

- Betogend schrijven: argumentatie en tekstopbouw
- Begrijpelijk, passend en correct formuleren

Vorbereiding: literatuur lezen en huiswerkopdracht maken

Na deze dag maken de deelnemers een schrijfopdracht, waarop de docent en medecursisten feedback geven.

Cursusdag 2, 23 juni 2023: Strategisch schrijven en individuele schrijfopdracht

- Bespreking schrijfopdracht
- Strategisch schrijven, onder andere pro- en contra-argumenteren en framing

Vorbereiding: literatuur lezen en schrijfopdracht maken (max. 1.000 woorden) plus peer review

Toets

De beoordeling vindt plaats op basis van een individuele schrijfopdracht die met een voldoende resultaat moet worden afgerond. De schrijfopdracht wordt door de docent van commentaar voorzien en wordt besproken tijdens dag 2.

8. Schriftelijk adviseren

Deze training wordt samen met OJ14 gevolgd.

In deze module wordt de nadruk gelegd op het schrijven, structureren en formuleren van nota's aan de politieke en ambtelijke top en aan het doelgroepgericht schrijven van juridische teksten in ook voor niet-juristen begrijpelijk Nederlands.

Leerdoelen

- De trainees zijn in staat in korte tijd nota's voor de departementsleiding op te stellen, die aan bepaalde eisen voldoen (kort, goed gestructureerd, effectief);
- Zij kennen de belangrijkste elementen die doorgaans aan de orde moeten komen in een nota die wetgevingsrelevante, overheidsjuridische of ambtelijk/bestuurlijke materie betreft;
- Daarbij zijn zij erop gespitst allerlei soorten fouten te voorkomen.

Docenten

- mr. T.A. de Haan, clusterhoofd Jeugd, BIG en onvrijwillige zorg, directie Wetgeving en Juridische Zaken, ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
- mr. M. Bootsman, Wetgevingscoördinator, Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

Programma: de data van deze module zijn nog niet bekend en volgen later. We kijken naar de mogelijkheid deze bijeenkomst in december in te plannen.

Sessie 1: Introductie in het schriftelijk adviseren

Sessie 2: Maken van een opdracht

Sessie 3: Individuele feedback groep

Sessie 4: Individuele feedback groep

Sessie 5: Individuele feedback groep

Sessie 6: Individuele feedback groep

De docent van deze training is mr. T.A. de Haan en mr. M. Bootsman.

Toets

De trainees maken een schrijfopdracht en krijgen van de docent individuele feedback. Er wordt geen cijfer gegeven voor de uitwerking van de schrijfopdracht

9. Adviseren

Deze training wordt samen met groep OJ14 gevolgd.

In deze module wordt inzicht gegeven in de verschillende aspecten die bij het verlenen van advies een rol spelen. Aandacht wordt besteed aan:

- de adviseursrol;
- verschillende basisgesprekstechnieken;
- het hanteren van verschillende registijlen;
- omgang met weerstand;
- overtuigend argumenteren.

Hoe kom je te weten wat nieuw beleid precies is, hoe moet je omgaan met allerlei vragen van beleidsmedewerkers, hoe verpak je het juridisch advies zodanig dat ook niet-juristen het begrijpen en overtuigend vinden? Uiteraard worden de adviesvaardigheden ook getraind. Het is belangrijk om als jurist effectief te kunnen adviseren in een beleidscontext of een politieke omgeving.

Docenten

- drs. E.J.R. Swaving, zelfstandig communicatieadviseur

Leerdoelen

- Trainees kunnen een overzicht geven van de verschillende soorten instrumenten van het overheidsbeleid;
- Zij luisteren naar degenen die met verzoeken om advies komen en kunnen doorvragen om het verzoek duidelijk te krijgen;
- Zij zijn in staat mondeling een helder, bondig en overtuigend advies te geven;
- Daarbij nemen zij een actieve houding aan en bezien zij hoe zij uit zichzelf initiatief kunnen nemen om een zo effectief mogelijk advies te geven.

Programma

Groep 1, 2 dagen: 13 en 14 juni 2023, 09.30 tot 16.30 uur

Groep 2, 2 dagen: 20 en 21 juni 2023, 09.30 tot 16.30 uur

Groep 3, 2 dagen: 27 en 28 juni 2023, 09.30 tot 16.30 uur

Informatie over de indeling van de groepen volgt.

Toets

De beoordeling vindt plaats op basis van actieve participatie tijdens de training.

10. Onderhandelen

Deze training wordt samen met OJ14 gevolgd.

In deze module wordt kennis gemaakt met de gangbare opvattingen over onderhandelingsvaardigheden en de betekenis van onderhandelingen voor het tot stand brengen van wetgeving. De training van onderhandelingsvaardigheden staat centraal. In het bijzonder zal aandacht worden besteed aan onderhandelen met beleidsmedewerkers, met andere departementen en met belangengroepen.

Leerdoelen

- Studenten zijn op de hoogte van theoretische aspecten van onderhandelen en kunnen de rol van onderhandelingen in processen als wetgeving aangeven;
- Zij zijn in staat naar elkaar te luisteren en kunnen zich inleven in standpunten van anderen, zodat zij in overleg of vergadering rekening kunnen houden met andere visies;
- Zij kunnen de techniek van het onderhandelen toepassen en weten hoe zij in een overleg optimaal kunnen functioneren;
- Zij zijn in staat effectief en efficiënt te werken aan een onderhandelingsresultaat dat gedeeld wordt door degenen die aan een vergadering deelnemen;
- Daarbij gaan zij in het bijzonder uit van een communicatieve houding ten opzichte van andere deelnemers aan een onderhandeling.

Docent

- mr. G. van Houtem MBA, partner Holland Consulting Group

Programma: de *data van deze module zijn nog niet bekend en volgen later*.

Toets

De beoordeling vindt plaats op basis van actieve participatie tijdens de training.

GROEP 21, jaar 2

Modules in de opleiding tot wetgevingsjurist, groep 21

Modules, studiepunten en studie-uren WJ 21			
	Module	Semester	Ec's
Cluster Wetgeving:			10
	Werken als wetgevingsjurist	1	4
	Kwaliteit van wetgeving	2	2
	Wetgeving en rechtstoepassing	2	2
	Terug naar de wetgevingspraktijk	4	2
Cluster Context van wetgeving:			8
	Politicologie en bestuur	1	2
	Recht vanuit sociaal-wetenschappelijk gezichtspunt	4	2
	Rechtseconomie	2	2
	Vergelijkend publiekrecht	4	2
Cluster Staats- en bestuursrecht:			9
	Staats- en bestuursrecht 1	1	3
	Staats- en bestuursrecht 2	2	3
	Rechtshandhaving en sanctionering	3	3
Cluster EU en internationaal recht:			11
	Europees recht 1	2	3
	Internationaal werkbezoek en Europese driedaagse	2 en 4	3
	Europees recht 2	3	2
	Grondrechten en Mensenrechten	3	3
Cluster Vaardigheden:			7
	Betogend schrijven	2	1
	Schriftelijk adviseren	2	1
	Presenteren, Adviseren en Onderhandelen	2	2
	Intervisie	2, 3 en 4	1
	Stage	2 en 3	2
Eindopdracht		3 en 4	13
Tussentotaal			58
	Keuzeruimte: kies uit aanbod voor 4 ec's	allen	4
Eindtotaal			62

1. Rechtshandhaving en sanctionering

Deze module wordt samen met OJ13 gevolgd.

In deze module komen verschillende instrumenten voor rechtshandhaving aan de orde – ieder met hun eigen mogelijkheden en grenzen. Na een inleiding in de uitgangspunten, effectiviteit en beperkingen van toezicht en handhaving, staat in deze module iedere week één (type) handhavingsinstrument centraal. Achtereenvolgens worden besproken: herstelsancties, bestraffende sancties, private handhaving door de overheid en door burgers, of bedrijven. Daarbij wordt aan de hand van een (of meer) casus inzicht gegeven in de wijze waarop handhaving en toezicht in de praktijk plaatsvinden. Bovendien wordt duidelijk gemaakt met welke juridische en beleidsmatige aspecten men rekening moet houden bij het opstellen van regelgeving inzake handhaving en toezicht.

Leerdoelen

- Trainees begrijpen middels welke handhavingsinstrumenten overheidsregels kunnen worden gehandhaafd, en wat de grenzen en mogelijkheden van deze instrumenten zijn;
- zij kunnen de diverse handhavingsinstrumenten toepassen op een casus;
- zij kunnen de toepassing van handhavingssystemen in de praktijk beoordelen op basis van juridische en beleidsmatige argumenten;
- en zij kunnen op basis van hun kennis en inzicht van rechtshandhaving – en de problemen die zich daarbij voordoen – een advies uitbrengen over het gebruik van handhavingsinstrumenten.

Docenten

- mr. dr. A.B. Blomberg, Advocaat en partner NGNB Advocaten
- prof. mr. dr. H.E. Bröring, Rijksuniversiteit Groningen - Faculteit der Rechtsgeleerdheid
- mr. E. Meulman, Autoriteit Consument en Markt
- prof. mr. M.W. Scheltema, advocaat Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn N.V.
- prof. dr. H.B. Winter, Hoogleraar Rijksuniversiteit Groningen - Faculteit der Rechtsgeleerdheid

Programma

Sessie 1: Toezicht en handhaving: kenmerken, beperkingen en effectiviteit
prof. dr. H.B. Winter
12 september 2022, **van 9.45 tot 12.45 uur**

Sessie 2: Bestuursrechtelijke handhaving: herstelsancties
mr. dr. A.B. Blomberg
14 september 2022, 09.30 tot 12.30 uur

Sessie 3: (Bestuursrechtelijke) strafsancties
prof. mr. dr. H.E. Bröring
23 september 2022, 09.30 tot 12.30 uur

Sessie 4: Toezicht en handhaving in de praktijk
mr. E. Meulman
30 september 2022, van 9.30 tot 12.30 uur

Sessie 5: Privaatrechtelijke handhaving
 prof. mr. M.W. Scheltema
 7 oktober 2022, van 13.30 tot 16.30 uur

Toets

De module wordt afgesloten met een tentamen op 21 oktober 2022 om 9:30.

2. Europees recht 2

Deze module wordt samen met groep OJ13 gevolgd.

Deze module betreft het materieel Europees recht. Daarbij gaat het in de eerste plaats over de vrijheden ten behoeve van de werking van de interne markt, in bijzonder het vrije verkeer van goederen en diensten. In de tweede plaats gaat het in deze module over het mededingingsbeleid van de Europese Gemeenschap en de inhoudelijke aspecten van het Europese steunkader. Tenslotte wordt aandacht besteed aan niet-economische aspecten van de Europese integratie, in het bijzonder op het gebied van Justitie en Binnenlandse Zaken (JBZ). Deze onderwerpen betreffende het materieel Europees recht worden verduidelijkt door middel van praktijkvoorbeelden en jurisprudentie van het Hof van Justitie.

Leerdoelen

- Studenten begrijpen de werking en regeling van de interne markt en de daarbij behorende vrijheden;
- zij begrijpen hoe mededinging en staatssteun op Europees niveau zijn gereguleerd, en hoe dit past binnen de uitgangspunten van de Europese Unie;
- zij begrijpen de verschillende JBZ instrumenten en de juridische grenzen en voorwaarden die hieraan worden gesteld;
- zij kunnen hun begrip van de bovenstaande onderwerpen toepassen op een relevante casus;
- zij kunnen hun werkzaamheden als jurist beoordelen op basis van het relevant Europese recht;
- zij begrijpen hoe het Europese recht moet worden geïmplementeerd in de Nederlandse rechtsorde en kunnen het Europese recht op die manier toepassen in hun werkzaamheden.

Docenten

- dr. B. van Rompuy, Assistant Professor of EU Competition Law and the academic coordinator of the European Law LLM programme at the Europa Institute of Leiden Law School
- mr. J.J.M. Graat, docent Recht, Economie, Bestuur en Organisatie aan de Universiteit van Utrecht
- prof. dr. S.A. de Vries, Hoogleraar EU interne-marktrecht en grondrechten – Jean Monnet leerstoel, Universiteit Utrecht

Programma

Sessie 1:	Interne markt & De vrijheden (1) prof. dr. S.A. de Vries 9 november 2022, 13.30 tot 16.30 uur
Sessie 2:	Interne markt & De vrijheden (2) prof. dr. S.A. de Vries 16 november 2022, 13.30 tot 16.30 uur
Sessie 3:	Staatssteun en diensten van algemeen economisch belang nmb 25 november 2022, van 09.30 tot 12.30 uur
Sessie 4:	Mededinging dr. B. van Rompuy

30 november 2022, van 09.30 tot 12.30 uur

Sessie 5: Niet-economische integratie: de JBZ-aangelegenheden
mr. J.J.M. Graat
7 december 2022, van 9.30 tot 12.30 uur

Toets

De module wordt afgesloten met een tentamen op 21 december 2022, van 9.30 tot 12.30 uur.

3. Grondrechten en Mensenrechten

Deze module wordt samen met groep OJ13 gevolgd.

Tijdens deze module worden de studenten bekend gemaakt met de ontwikkeling en regeling van grondrechten en mensenrechten in de nationale, Europese en internationale rechtsorde. Bijzondere aandacht gaat uit naar het juridische beoordelingskader uit de Grondwet, het Europees Verdrag tot bescherming van de Rechten van de Mens en de fundamentele vrijheden (EVRM), het EU-grondrechten Handvest, en de anti-discriminatie regelgeving. Daarbij wordt niet alleen aandacht besteed aan de reikwijdte en grenzen van grondrechten en mensenrechten zoals die in deze verschillende rechtsinstrumenten zijn neergelegd, maar in het bijzonder ook aan de vraag hoe wetgevings- en overheidsjuristen in hun werk te maken kunnen krijgen met mensenrechtelijke vraagstukken en hoe zij hiermee om moeten gaan. Mensenrechten hebben immers betrekking op vrijwel alle onderdelen van beleid en regelgeving, van het onderwijs tot de woningmarkt en van gezondheidsmaatregelen tot het detentiewezen. De module wordt afgesloten met een gastcollege over het belang van een actief mensenrechtenbeleid voor Nederland.

Leerdoelen

- De studenten begrijpen de ontwikkeling en het belang van grondrechten en mensenrechten;
- zij begrijpen de reikwijdte van grondrechten en mensenrechten, zoals neergelegd in de Nederlandse Grondwet, het EVRM, het EU-grondrechten Handvest en de anti-discriminatieregelgeving;
- zij kunnen uitleggen hoe en in welke mate grondrechten en mensenrechten het optreden van de overheid bevorderen en begrenzen;
- zij kunnen hun juridische kennis over grondrechten en mensenrechten toepassen op een mensenrechtelijke casus,
- zij kunnen een mensenrechtelijk vraagstuk (kritisch) beoordelen en op basis hiervan adviezen uitbrengen over politiek-bestuurlijke plannen en ontwikkelingen.

Docenten

- prof. mr. B.E.P. (Egbert) Myjer, oud-rechter EHRM, em. bijz. hoogleraar rechten van de mens Vrije Universiteit Amsterdam
- mr. J.M. (Hanneke) Palm, Ambassaderaad, Permanente Vertegenwoordiging bij de Raad van Europa
- prof. mr. dr. P. B.C.D.F. (Paul) van Sasse van Ysselt, Coördinator grondrechten, Ministerie van BZK, , bijz. hoogleraar recht en religie Rijksuniversiteit Groningen, docent-onderzoeker grondrechten Vrije Universiteit Amsterdam
- prof. mr. A.E. (Jon) Schilder, hoogleraar staats- en bestuursrecht Vrije Universiteit Amsterdam

Programma

Sessie 1: Grondrechten in de Nederlandse rechtsorde
Prof. mr. A.E. Schilder
9 september 2022, van 13.30 tot 16.30 uur.

Sessie 2: Mensenrechten in de internationale en Europese rechtsorde en de doorwerking ervan in Nederland
prof. mr. dr. P.B.C.D.F. van Sasse van Ysselt
21 september 2022, van 13.30 tot 16.30 uur

Sessie 3: EVRM: het positiefrechtelijk toetsingskader en EHRM-jurisprudentie met focus op

Mensenrechten in een pluriforme samenleving
prof. mr. dr. P.B.C.D.F. van Sasse van Ysselt
5 oktober 2022, van 13.30 tot 16.30 uur

Sessie 4a: Werken met mensenrechten voor overheidsjuristen (alleen voor overheidsjuristen)
mr. J.M. Palm, Ambassaderaad, PV Raad van Europa
7 oktober 2022, van 13.30 tot 16.30 uur

Sessie 4b: Werken met mensenrechten voor wetgevingsjuristen (alleen voor wetgevingsjuristen)
prof. mr. dr. P.B.C.D.F. van Sasse van Ysselt
14 oktober 2022, van 9.30 tot 12.30 uur

Sessie 6: Focus: Gelijke behandeling
mr. J.M. Palm, Ambassaderaad, PV Raad van Europa
2 november 2022, van 13.30 tot 16.30 uur

Sessie 7: Het belang van actief mensenrechtenbeleid: ervaringen van een oud-rechter
prof. mr. B.E.P. Myjer
4 november 2022, van 13.30 tot 16.30 uur

Toets

De module wordt afgesloten met een open boek tentamen op 23 november 2022, van 9.30 tot 12.30 uur.

4. Intervisie

Iedere trainee neemt deel aan intervisie. Dat gebeurt in een groep van gelijken, waarbij in een gezamenlijk afgesproken structuur gereflecteerd wordt op persoonlijke en/of werk gerelateerde uitdagingen. Het doel van de intervisie is om tot inzichten en oplossingen te komen die benut kunnen worden op het werk. In het bijzonder wordt tijdens de intervisie aandacht besteed aan het belang van een goede *work-life balance* en de zorg voor mentale gezondheid.

Vierde semester (let op datum en tijden kunnen nog wijzigen)

1. Terug naar de wetgevingspraktijk

Het doel van de bijeenkomsten is om een opfrissing en, zo mogelijk, verdieping te geven van de onderwerpen die aan de orde zijn geweest in de module Werken als wetgevingsjurist. Die module, geplaatst aan het begin van de opleiding, komt daarmee aan het eind nog eens terug: het is een recapitulatie om de wetgevingstechnische en – procedurele aangelegenheden die in het werk zijn tegengekomen, in perspectief te zetten. Bovendien is de module bedoeld als voorbereiding op de eindopdracht, waarin ook aandacht moet worden besteed aan die wetgevingsaspecten.

Voor de bijeenkomsten worden de trainees gevraagd enkele wetgevingstechnische en wetgevingsprocedurele vragen in te brengen. Deze worden door de docenten bekeken en in de bijeenkomsten besproken.

Daarnaast wordt in deze module een onderwerp behandeld dat door wetgevingsjuristen regelmatig over het hoofd wordt gezien, namelijk de samenwerking tussen centrale en decentrale overheden bij de totstandkoming en uitvoering van landelijke wetgeving.

Er staan vijf dagdelen gepland voor de bijeenkomsten, maar gelet op de beperkte omvang van de groep kan het zijn dat minder tijd nodig is.

Leerdoelen

- Trainees weten hoe zij regelingen moeten structureren, welke onderwerpen daarin moeten worden gereguleerd, en hoe bepalingen moeten worden geformuleerd, een en ander in overeenstemming met de Aanwijzingen voor de regelgeving;
- Zij kunnen de deelnemers aan het wetgevingsproces en hun onderscheiden taken benoemen;
- Zij kunnen deze kennis en vaardigheid toepassen in alle fasen van de wetgevingsprocedure en overbrengen aan anderen in de samenwerking met hen tijdens het schrijven aan regelgeving;
- Zij zijn in staat wettelijke regelingen en de daarbij behorende toelichtingen helder, bondig en consistent te schrijven en te presenteren;
- Zij zijn in staat hun werk aan de wetgeving te organiseren op een effectieve en efficiënte wijze;
- Daarbij richten zij zich in het bijzonder op accuratesse en zorgvuldigheid, wat mede inhoudt het kunnen onderscheiden van hoofd- en bijzaken.

Docenten

- mr. A.H.M. Boere, Coördinerend wetgevingsjurist bij Ministerie SZW, tevens plv. hoofd van de Afdeling wetgeving
- mr. M. Bootsman, Wetgevingscoördinator, Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.
- mr. D. Corver, coördinerend beleidsmedewerker/jurist at Ministerie van Justitie en Veiligheid
- dr. N.A. Florijn, programmamanager, Academie voor Wetgeving en Academie voor Overheidsjuristen
- mr. D.R.P. de Kok, Plaatsvervangend afdelingshoofd, Ministerie van EZK & Ministerie van LNV
- mr. dr. A.E. van Rooij, Senior wetgevingsjurist, Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, afdeling CZW

Programma

Sessie 1: Wetgevingstechnische vragen 1
mr. M. Bootsman en mr. D. de Kok

27 januari 2023, van 13:30 tot 16:30

Sessie 2: Wetgevingstechnische vragen 2
mr. M. Bootsman en mr. D. de Kok
3 februari 2023, van 13:30 tot 16:30

Sessie 3: Wetgevingsprocedurele vragen
dr. N.A. Florijn en mr. A. Boere
10 februari 2023, van 13:30 tot 16:30

Sessie 4: Wetgevingsprocedurele vragen
dr. N.A. Florijn en mr. A. Boere
15 februari 2023, van 09:30 tot 12:30

Sessie 5: Delegatie: de verhouding tussen centrale en decentrale regelgeving
mr. D. Corver en dr.mr. A.E. van Rooij
17 februari 2023, van 09:30 tot 12:30

Toets

De beoordeling vindt plaats op basis van de inbreng van eigen werk en actieve participatie tijdens de bijeenkomsten.

2. Vergelijkend staatsrecht

Deze module wordt samen met OJ13 gevolgd.

In deze module staat het vergelijkend staatsrecht centraal. Tijdens het onderwijs wordt het Nederlandse staatsrecht vergeleken met de constitutionele orde van andere landen. Dit gebeurt aan de hand van de trias-indeling en de rol die de verschillende staatsmachten daarin spelen. Zo wordt onder andere ingegaan op de verhouding tussen de politieke staatsmachten (regering en parlement) en tussen de rechter en wetgever, maar ook op de verschillende staatsvormen die bestaan en de relatie tussen nationale en internationale/Europese regelgevers. Door te begrijpen hoe het Nederlandse recht op deze punten verschilt of juist overeenkomt met andere rechtsstelsels, krijgen studenten meer inzicht in (de sterke en zwakke punten) van het Nederlandse staatsrecht. Daarom is het vergelijkend staatsrecht belangrijk voor alle juristen bij de Rijksoverheid.

Leerdoelen

- Studenten kunnen de verschillende staatsvormen beschrijven en van elkaar onderscheiden;
- zij begrijpen op welke manier de trias-gedachte in verschillende landen is vormgegeven en welke rol de verschillende staatsmachten hierin spelen;
- zij begrijpen de verhouding tussen de nationale en internationale regelgeving in verschillende landen;
- zij kunnen het Nederlandse staatsrecht op bovenstaande punten vergelijken met dat van andere EU-lidstaten;
- zij kunnen op basis van rechtsvergelijking reflecteren op het Nederlandse staatsrecht.

Docenten

- mr. J.W.C. van Rossem, Beleidsjurist, Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
- prof. mr. dr. W. van der Woude, hoofd afdeling Constitutionele Zaken, directie Constitutionele Zaken en Wetgeving, ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, en hoogleraar Recht decentrale overheden, Rijksuniversiteit Groningen

Programma

Sessie 1:	Introductie in het vergelijkend staatsrecht prof. mr. dr. W. van der Woude en mr. J.W.C. van Rossem 13 januari 2023 van 13:30 tot 16:30 uur.
Sessie 2:	Staatsvormen prof. mr. dr. W. van der Woude en mr. J.W.C. van Rossem 20 januari 2023 van 13:30 tot 16:30 uur.
Sessie 3:	De verhouding tussen politieke staatsmachten prof. mr. dr. W. van der Woude en mr. J.W.C. van Rossem 27 januari 2022 van 9:30 tot 12:30 uur.
Sessie 4:	De verhouding tussen rechter en wetgever prof. mr. dr. W. van der Woude en mr. J.W.C. van Rossem 1 februari 2023 van 13:30 tot 16:30 uur.
Sessie 5:	De verhouding tussen de nationale en internationale/Europese regelgeving prof. mr. dr. W. van der Woude en mr. J.W.C. van Rossem 10 februari 2023 van 09:30 tot 12:30 uur.

Sessie 6: Nabespreking opdracht
29 mei 2023 van 9:30 tot 10:30 uur.
Digitaal

Toets

De module wordt afgerond met een opdracht, deadline 29 maart 2023 om 12:00 uur.

3. Rechtseconomie: aanbevelingen voor de wetgever

Deze module wordt samen met groep WJ22 gevolgd

De rechtseconomie, ook wel aangeduid als de economische analyse van het recht, maakt gebruik van inzichten en methodes uit de (micro)economie om daarmee juridische onderwerpen te analyseren. Menselijk keuzegedrag wordt bestudeerd vanuit het perspectief van de rationele keuzetheorie en er wordt onderzocht welke invloed rechtsregels kunnen hebben op de uitkomst van dit keuzeproces. Ingrijpen in (privaatrechtelijke) verhoudingen en economische processen door middel van wetgeving kan immers grote consequenties hebben voor de welvaart, zodat wetgevingsjuristen op de hoogte moeten zijn van inzichten over de mogelijke effecten van regelgeving.

Daarom geeft deze module een inleiding in het rechtseconomisch denken, waarbij centraal staat het voorspellen van effecten van regelgeving en het geven van beleidsaanbevelingen aan de wetgever. Hierbij wordt aan wetgeving vooral de rol toebedeeld van het corrigeren van de diverse vormen van marktfalen (marktmacht, externe effecten, collectieve goederen, informatieasymmetrie). Aan de hand van verschillende voorbeelden (contractenrecht, aansprakelijkheids- en schadevergoedingsrecht, verzekeringsrecht, financieel recht, consumentenrecht) worden rechtseconomische inzichten gepresenteerd. Omdat overheidsingrijpen in de vrije marktwerking niet kosteloos is en ook onbedoelde effecten kan veroorzaken, is het steeds van belang om bij voorgenomen regelgeving te onderzoeken of de kosten hiervan niet hoger zijn dan de beoogde baten. Daarom zal ook aandacht worden besteed aan kosten-batenanalyses van regelgeving.

Leerdoelen

- Studenten kennen de basis van de economische analyse van het recht, in het bijzonder de wijze waarop via de rationele keuzetheorie menselijk keuzegedrag wordt geanalyseerd en de manier waarop rechtsregels in deze analyse van belang zijn;
- Zij kennen de verschillende vormen van marktfalen en enkele mogelijke manieren waarop door regelgeving kan worden geprobeerd de gevolgen van dit marktfalen tegen te gaan;
- Zij kunnen een economische vraagstelling met betrekking tot regelgeving begrijpen en zien het verband daarvan met hun werk als wetgevingsjurist;
- Zij hebben een basiskennis betreffende kosten-batenanalyses van regelgeving.

Docenten

- dr. F. Weber, universitair hoofddocent Rechtseconomie Erasmus Universiteit Rotterdam - Erasmus School of Law
- dr. A.M.I.B. VandenBerghe, assistent professor, Erasmus Universiteit Rotterdam - Erasmus School of Law
- prof. mr. dr. L.T. Visscher, hoogleraar rechtseconomie, Erasmus Universiteit Rotterdam - Erasmus School of Law
- prof. M. Faure, professor Recht en Economie, Erasmus Universiteit Rotterdam

Programma

Sessie 1: Inleiding in het rechtseconomisch denken
mr. dr. L.T. Visscher
11 januari 2023, van 9:30 tot 12:30

Sessie 2: Contractenrecht, onrechtmatigedaadsrecht en schadevergoedingsrecht
mr. dr. L.T. Visscher

18 januari 2023, van 9:30 tot 12:30

Sessie 3: Arbeidsrecht
dr. A.M.I.B. Vandenberghe
25 januari 2023, van 09:30 tot 12:30

Sessie 4: Consumentenbescherming
dr. F. Weber
3 februari 2021, van 9:30 tot 12:30

Sessie 5: Milieu en rechtseconomie
prof. dr. M.G. Faure
8 februari 2023, van 9:30 tot 12:30

Sessie 6: Nabespreking opdracht
28 april 2023 van 09:30 tot 10:30

Toets

De module wordt afgesloten met een opdracht, deadline 8 maart 2023 om 12:00.

4. Internationaal werkbezoek

Het internationale werkbezoek dat om het jaar wordt georganiseerd, gaat naar Berlijn. Het doel van het werkbezoek is om meer inzicht te krijgen in de wijzen waarop men in die Lidstaat wetgeving tot stand brengt en hoe de overheid er omgaat met het recht.

Voor de voorbereiding van het werkbezoek zal in het najaar van 2022 een werkgroepje worden samengesteld. De periode waarin we op werkbezoek gaan is bepaald van 11 t/m 14 april 2023.

Het werkbezoek is onder voorbehoud van de dan geldende maatregelen en omstandigheden.

5. Intervisie

Zie 3^e semester.

6. Eindopdracht

Op **19 oktober 2022** is een (start)bijeenkomst gepland waarin uitgebreid wordt ingegaan op de eindopdracht. Tijdens de bijeenkomst worden de inhoudelijke voorwaarden van de eindopdracht besproken en de procedure. Ook worden voorbeelden van geslaagde (en minder geslaagde) eindopdrachten besproken.

In 6, 7 en 8 juni 2023 wordt een presentatietraining gegeven ter voorbereiding van het eindgesprek.

De opdracht moet op 31 mei 2023 vóór 15.00 uur worden ingeleverd. Ongeveer twee weken later moet elke trainee zijn eindopdracht presenteren en verdedigen voor een deskundig panel.

Keuzeruimte

Het opleidingsprogramma biedt ruimte voor keuze uit een aantal modules. Een aantal van deze modules is afkomstig uit het programma met cursussen die de academie in open inschrijving aanbiedt. Ervaren wetgeversjuristen of overheidsjuristen nemen daarom ook deel aan deze keuzemodules.

Wat betreft de invulling van de keuzeruimte gelden een paar spelregels:

1. Maak een keuze die zoveel mogelijk aansluit bij jouw eigen behoefte aan verbreding of verdieping van kennis. Als in het reguliere programma geen aandacht wordt besteed aan een onderwerp dat wel van belang is voor jouw werk en dat onderwerp wel behandeld wordt in een keuzevak, ligt het voor de hand dat jij dat vak kiest.
2. Het is niet mogelijk om andere cursussen dan de hier aangeboden keuzevakken in te brengen in de opleiding.
3. In een aantal gevallen worden de keuzevakken afgerond met een toets of opdracht. In andere gevallen is er sprake van een (groeps)presentatie per keuzevak. De presentatie wordt gezamenlijk voorbereid door alle trainees die het betreffende keuzevak hebben gevolgd. Over deze manier van toetsen ontvangen jullie in september 2020 meer informatie.

Keuzeruimte voor OJ13/WJ21 trainees (4/6 EC) 2021/22/23

Speciaal voor trainees:

1. Rechtsfilosofie	(6 dagdelen + opdracht, 3 EC, voorjaar 2023)
2. Europees bestuursrecht	(3 dagdelen + tentamen, 2 EC, afgerond)
3. Toekomstgericht reguleren	(3 dagdelen, 1 EC, afgerond)
4. Internationaal Recht	(6 dagdelen + tentamen, 2 EC, afgerond)
5. Publiceren	(5 dagdelen + publicabel artikel, 2 EC, loopt)
6. Kwaliteit van wetgeving (alleen OJ)	(5 dagdelen + opdracht, 2 EC, afgerond)
7. Stage(s)	(1 of 2 EC, afhankelijk van de duur)

Beschikbare keuzevakken uit het aanbod voor de ervaren juristen:

8. Budgettair beleid	(3 dagdelen, 2 EC, najaar 2022)
9. Wetgevingsprocedures (alleen OJ)	(5 dagdelen, 2 EC, afgerond)
10. Wie doet de huishouding?	(2 dagdelen, 1 EC, najaar 2022)
11. Practical English for central government use	(5 dagdelen, 2 EC, voorjaar 2023)
12. Practical writing in English for central government use	(4 dagdelen, 2 EC, najaar 2023)
13. Regelgeven met kennis van beslisgedrag	(3 dagdelen, 2 EC, afgerond)
14. Technologische trends	(2 dagdelen, 1 EC, najaar 2022)
15. Psych. gedragsinzichten voor motivatie en doelen	(2 dagdelen, 1 EC, voorjaar 2023)
16. Normalisatie en certificatie	(2 dagdelen, 1 EC, najaar 2023)

Keuzeruimte voor OJ14/WJ22 trainees (4EC) 2022/23 (let op zo snel mogelijk opgeven!)

Speciaal voor trainees:

1. Rechtsfilosofie	(6 dagdelen + opdracht, 3EC, voorjaar 2023)
2. Europees bestuursrecht	(3 dagdelen + tentamen, 2 EC, voorjaar 2023)

-
3. Publiceren	(5 dagdelen + publicabel artikel, 2 EC, voorjaar 2023)
4. Internationaal Recht	(6 dagdelen + tentamen, 2 EC, voorjaar 2023)
5. Verdieping bestuursprocesrecht	(4 dagdelen + opdracht, 2 EC, voorjaar 2023)
6. Kwaliteit van wetgeving (alleen OJ)	(5 dagdelen + opdracht, 2 EC, voorjaar 2023)
7. Stage(s)	(1 of 2 EC, afhankelijk van de duur)

Beschikbare keuzevakken uit het aanbod voor de ervaren juristen:

8. Budgettair beleid	(3 dagdelen, 2 EC, najaar 2023)
9. Wetgevingsprocedures (alleen OJ)	(5 dagdelen, 2 EC, voorjaar 2023)
10. Wie doet de huishouding?	(2 dagdelen, 1 EC, voorjaar 2023)
11. Practical English for central government use	(5 dagdelen, 2 EC, voorjaar 2023)
12. Practical writing in English for central government use	(4 dagdelen, 2 EC, oktober 2022) <i>(graag zo snel mogelijk laten weten, ivm de hoeveelheid inschrijvingen!)</i>
13. Psych. gedraginsichten voor motivatie en doelen	(2 dagdelen, 1 EC, voorjaar 2023)
14. Normalisatie en certificatie	(2 dagdelen, 1 EC, november 2022)
15. De democratische rechtsstaat in de praktijk, dat zijn wij!	(1 dagdeel, 1 EC, oktober 2022)

Op de website van de Academie www.rechtenoverheid.nl kan je de exacte data voor de keuzevakken terugvinden onder het cursusoverzicht.